

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-masteropleiding Kunsteducatie
deeltijd

Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo- masteropleiding Kunsteducatie
deeltijd

Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

CROHO nr. 49117

Hobéon Certificering BV

Datum

27 juli 2012

Auditteam

Drs. G.J.Stoltenborg

Drs. A.H. Caris

J.G.H. van Gemert

Drs. D. Monsma

A. van Lier-Buikema

Secretaris

G.C. Versluis

INHOUDSOPGAVE

	2
1. BASISGEGEVENS	1
2. SAMENVATTING	3
3. INLEIDING	7
4. OORDELEN OP NIVEAU VAN DE STANDAARD	9
5. ALGEMENE CONCLUSIE	27
6. AANBEVELINGEN	29
BIJLAGE I Scoretabel	31
BIJLAGE II Opleidingsspecifieke eindkwalificaties	33
BIJLAGE III Schematisch overzicht opleidingsprogramma	37
BIJLAGE IV Locatiebezoek, werkwijze en beslisregels	39
BIJLAGE V Lijst geraadpleegde documenten	41
BIJLAGE VI Overzicht auditteam	43

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Hogeschool voor de Kunsten Utrecht					
status instelling (bekostigd of rechtspersoon voor hoger onderwijs)	bekostigd					
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Instellingstoets is gepland voor december 2012.					
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Master Kunsteducatie					
registratienummer croho	49117					
domein/sector croho	Education					
oriëntatie opleiding (hbo – wo)	hbo					
niveau opleiding (associate degree – bachelor – master)	master					
aantal studiepunten (ec's)	60 EC					
afstudeerrichtingen	nvt					
locatie(s)	Utrecht					
variant(en)	deeltijd					
relevante lectoraten	Kunsteducatie Kunst en Economie Theatrale Maakprocessen Centrum voor Interculturele Studies					
datum audit / opleidingsbeoordeling	13 april 2012					
in-, door- en uitstroomgegevens van -zo mogelijk- de laatste 6 cohorten						
Instroom						
Cohort	2006	2007*	2008*	2009*	2010	2011
• deeltijd	-	-	-	19	10	14
uitstroom						
Cohort	2006	2007	2008	2009	2010	2011
• deeltijd	-	-	-	5	9	
gerealiseerde docent-student ratio ¹						
▪ deeltijd	1:20,4					
contacturen ²	1 ^e semester	1 ^e jaar semester 2	2 ^e jaar semester 1	2 ^e jaar semester 2		
▪ gemiddeld aantal per week	7	5	4	3		
docentkwaliteit master³						
	hbo	master	phd			
	2	12	3, bovendien zijn 2 docenten bezig met een promotietraject			

* Vanwege de verlate erkenning van de opleiding zijn de instroomcijfers van 2007 en 2008 niet in deze tabel opgenomen en is het instroomcijfer van 2009 vertekend, want gecumuleerd met eerdere jaren.

¹ De verhouding tussen het totaal aantal ingeschreven voltijd studenten en het totaal aantal fte's aan onderwijsend personeel van de opleiding in het meest recente studiejaar.

² Het gemiddeld aantal klokuren per week aan geprogrammeerde contacttijd, voor ieder jaar van de opleiding.

³ Het aandeel docenten met een hbo of masteropleiding en aantal gepromoveerden.

2. SAMENVATTING

Op 13 april 2012 voerde een auditteam van Hobéon de audit uit bij de hbo-masteropleiding Kunsteducatie van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht. De opleiding is in 2007 gestart en biedt professionals uit de kunsteducatie de gelegenheid om zich vanuit eigen leervragen te verbreden en te verdiepen. De opleiding wordt in deeltijd aangeboden.

1. Beoogde eindkwalificaties

De opleiding baseert zich op de landelijk vastgestelde competenties. Door de koppeling aan de Dublin Descriptoren borgt de opleiding dat de competenties voldoen aan de internationale standaard voor het masterniveau.

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding door de eigen inkleuring en de verbijzondering van de landelijke competenties in eigen opleidingscompetenties, goed aansluit op wat het omliggende werkveld vraagt van de afgestudeerden. Dat de opleiding daarmee al in 2007 een juiste keuze heeft gemaakt, blijkt ook uit de herziene landelijke competentieset die beter aansluit bij een brede opvatting van het kunstpedagogisch en didactisch vermogen, het schakelen tussen de verschillende perspectieven in de kunsteducatie en de focus van de opleiding op innovatie en cultureel ondernemerschap.

De opleiding heeft aangetoond dat zij met een representatieve groep vakgenoten, waaronder de andere masteropleidingen kunsteducatie en een brede vertegenwoordiging vanuit het werkveld regelmatig overlegt over de competenties.

Vanwege het feit, dat de eigen inkleuring van de opleiding goed aansluit bij wat het omliggende werkveld vraagt van een master kunsteducatie en het feit, dat de opleiding daarover regelmatig overlegt met vakgenoten en het werkveld, komt het auditteam tot een oordeel 'goed' voor deze standaard.

2. Onderwijsleeromgeving

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding beschikt over een interessant team met deskundige docenten, die met elkaar een breed en samenhangend masterprogramma bieden. Door de inzet van gastdocenten zorgt de opleiding ervoor dat specifieke onderdelen van het programma gerealiseerd kunnen worden. Studenten zijn tevreden tot zeer tevreden over de docenten.

Het auditteam is van oordeel, dat het programma de studenten de mogelijkheid biedt de beoogde competenties te ontwikkelen. Dat de opleiding is ingericht als een interdisciplinaire leeromgeving en studenten vanuit de drie zogenoemde 'APO' perspectieven - artistiek, pedagogisch en ondernemend perspectief - op kunsteducatie leren werken en onderzoeken, spreekt het auditteam aan. Er zitten mooie, actuele projecten in het programma zoals 'Kunsteducatie en Engagement' waarin studenten actuele ontwikkelingen in de samenleving op het gebied van duurzaamheid, diversiteit en nieuwe geletterdheid vertalen naar de kunsteducatieve praktijk. Er is ruimte voor eigen invulling en het uitnodigen van gastdocenten in het Artistiek Laboratorium en het Actualiteiten Laboratorium. Het auditteam is ook tevreden over het feit, dat cultureel ondernemerschap een belangrijk onderdeel uitmaakt van het programma. De internationale/interculturele dimensie in het programma krijgt voldoende aandacht, o.a. door de internationale excursie in het tweede semester naar een andere Europese stad, waar studenten het beleid en de praktijk van kunsteducatie in een andere context leren kennen.

Het auditteam acht het uiterst essentieel dat het ontwikkelen van onderzoeksvaardigheden en het doen van onderzoek nu veel aandacht krijgt, dat de begeleidingsdocenten intervisiebijeenkomsten houden over het afstudeeronderzoek en docenten een cursus volgen in het begeleiden van onderzoek. De opleiding heeft laten zien, dat ze hiermee volop bezig is. Het auditteam plaatst nog wel een kritische kanttekening bij de actualiteit van het programma met name in verband met het veranderende culturele klimaat in Nederland. Ze miste bij de

docenten het bewustzijn dat zij hiermee iets moeten doen binnen de opleiding. Het formuleren van een toekomstvisie op kunsteducatie en een vertaling van de implicaties daarvan naar het programma, moet de opleiding nu samen met het werkveld en andere masteropleidingen Kunsteducatie gaan uitvoeren. Actuele literatuur daarover dient op de literatuurlijst te komen. Daarnaast is het belangrijk dat de opleiding het gebruik van actuele literatuur bij de modules en de actuele literatuur die wordt aangedragen door gastdocenten en studenten, op de literatuurlijst expliciteert.

Het werkveld sprak de wens uit niet alleen project-opdrachten aan de opleiding te willen geven maar daarnaast met de opleiding in gesprek te willen over andere behoeften vanuit het werkveld. Dit is ook een speerpunt van de opleiding.

Over de zorgvuldige intakeprocedure en de op maat ingerichte begeleiding van de studenten door de tutor, is het auditteam positief.

De voorzieningen die de opleiding nodig heeft om het programma te verzorgen, voldoen. Het is voor studenten inspirerend in de omgeving van andere studenten van kunstvakopleidingen les te hebben in één van de vijf faculteitsgebouwen van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht.

Omdat het auditteam de actuele invulling van het programma en de onderzoekscomponent zwaar vindt wegen en de opleiding hierin verbeteringen moet aanbrengen en/of bezig is met het implementeren van verbetermaatregelen, acht het auditteam een oordeel 'voldoende' voor deze standaard op dit moment het meest op zijn plaats.

3. Toetsing en beoordeling

Het auditteam is van oordeel, dat de opleiding op een valide, betrouwbare en inzichtelijke manier toetst en beoordeelt. De opleiding heeft het laatste jaar hard gewerkt en werkt nog steeds aan het borgen van de kwaliteit van het toetsen en beoordelen.

Bij veel opdrachten maakt de opleiding gebruik van het zogenoemde 'meerogen' principe en zijn meerdere docenten betrokken bij de beoordeling. Tevens betreft de opleiding regelmatig medestudenten en vertegenwoordigers vanuit het werkveld bij de beoordeling. Door het regelmatig geven van mondelinge en schriftelijke feedback, zorgt de opleiding ervoor dat de studenten weten aan welke (delen van) competenties ze nog moeten werken.

De opleiding toetst en beoordeelt met verschillende soorten mondelinge en schriftelijke toetsen of de student de vereiste competenties beheerst. De toetscriteria die de opleiding daarbij hanteert zijn nu duidelijk beschreven in de moduloboeken van de studenten en komen terug op het vernieuwde beoordelingsformulier, dat de opleiding sinds 2011-2012 hanteert.

In september/oktober 2012 gaan de docenten nog een workshop 'toetsen en beoordelen' volgen met specifieke aandacht voor het formuleren van leerdoelen en beoordelingscriteria, keuze van toetsvorm en weging van criteria.

Het auditteam acht het in deze ook belangrijk, dat de studenten over het algemeen tevreden zijn over de toetsen.

De in 2011 nieuw samengestelde examencommissie voor de opleidingen van de faculteit Kunst en Economie, waaronder ook de master Kunsteducatie valt, en de toetscommissie vervullen in het bewaken van de kwaliteit van het toetsen en beoordelen en het bewaken van het eindniveau een duidelijke rol.

Het auditteam is van oordeel, dat de afgestudeerden over het algemeen een voldoende tot goed masterniveau hebben bereikt. Over dertien van de zeventien afstudeerwerkstukken was het auditteam tevreden tot zeer tevreden. De vier andere afstudeerwerken beoordeelde het auditteam uiteindelijk met een afgeronde zes, met in achtneming dat de component 'onderzoek' nog niet sterk was aangezet bij deze lichter studenten en de opleiding inmiddels gericht bezig is met het verder verbeteren van de onderzoeksvaardigheden van de studenten. Daarover is het auditteam positief, want dat zal het niveau van de afstudeeronderzoeken ten goede komen. In het positieve oordeel weegt eveneens mee, dat deze afgestudeerden in de praktijk aantoonbaar functioneerden op masterniveau en het werkveld tevreden is over het gerealiseerde masterniveau van de afgestudeerden. Alumni meldden dat zij zich door de

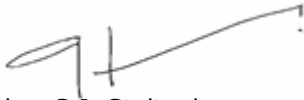
opleiding steviger voelen, uitbreiding van taken hebben gekregen en gepromoveerd zijn naar functies met meer verantwoordelijkheden.

Het auditteam komt dan ook tot een oordeel 'voldoende' voor het toetsen en beoordelen en het gerealiseerde niveau.

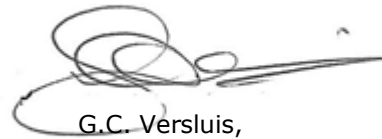
Algemene conclusie

Het auditteam is van oordeel dat een aantal onderdelen van de opleiding al goed op orde is, maar dat aan een aantal punten nog verder gewerkt moet worden. Omdat standaard 2 en 3 naar het oordeel van het auditteam nu nog voldoende zijn, komt het auditteam op dit moment tot een eindoordeel 'voldoende' voor de opleiding.

27 juli 2012

drs. G.J. Stoltenborg
voorzitter

G.C. Versluis,
secretaris

3. INLEIDING

De hbo-master Kunsteducatie van Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU) is één van de zes masteropleidingen Kunsteducatie in Nederland. De opleiding is in 2007 gestart.

De opleiding biedt professionals uit de kunsteducatie de gelegenheid om zich vanuit eigen leervragen te verbreden en te verdiepen. De opleiding is gericht op kunstvakdocenten uit verschillende disciplines en daarnaast ook op kunstenaars en ontwerpers, coördinatoren, educatoren, consultants en managers met een opleiding in het kunstonderwijs, culturele maatschappelijke vorming, cultuurbeleid of museologie.

De opleiding wordt in deeltijd aangeboden. De lessen vinden op maandag en vrijdag plaats en in het tweede studiejaar in het tweede semester alleen op vrijdag.

Van de ruim negentig studenten die jaarlijks instromen in één van de zes hbo-masters kunsteducatie, begonnen er in het studiejaar 2011-2012 veertien bij de HKU.

Nadat de opleiding eerst was geplaatst bij de Faculteit Kunst, Media en Technologie, maakt zij nu deel uit van de Faculteit Kunst en Economie.

Sinds het voorjaar van 2011 profiteert de opleiding van het nieuwe hogeschoolbeleid waarin kunsteducatie als een van de speerpunten is geformuleerd. De HKU Nieuwsbrief Kunsteducatie en de nieuwe HKU Raad van Advies zijn de eerste voorboden van deze nieuwe ontwikkeling. Met ingang van september 2012 wordt de opleiding organisatorisch en inhoudelijk ondergebracht binnen 'Teaching & Learning Incorporated' (TLinc.) met dwarsverbindingen door de hele organisatie. TLinc. bouwt voort op de bestaande samenwerking tussen de bachelor kunstvakdocentenopleidingen, het lectoraat Kunsteducatie, het Centrum voor Stafontwikkeling en de Master Kunsteducatie van de HKU.

Toets Nieuw Opleiding 2007

Bij de Toets Nieuwe Opleiding gaf het panel het management van de opleiding een aantal punten mee op het vlak van de doelen, het programma, de voorzieningen en de kwaliteitszorg van het programma.

Met betrekking tot het punt 'meer aandacht voor didactisch vermogen en het overbrengen van kunsteducatieve materie', meldt de opleiding dat zij in het programma voortbouwt op de reeds aanwezige didactische kennis en profiteert van de inbreng van actuele ervaringen in diverse werksituaties. Door in de projecten en lessen ruimte te geven van elkaar te kunnen leren, zorgt de opleiding ervoor dat studenten hun palet van didactische kennis en vaardigheden verder uitbreiden en ontwikkelen.

Met betrekking tot het punt dat er meer aandacht moet komen voor agogiek en ontwikkelingspsychologie, meldt de opleiding dat deze aspecten geïntegreerd aan bod komen in de projecten en ondersteunende vakken. Zo krijgt bijvoorbeeld de ontwikkeling en sturing van creativiteit aandacht in het project 'Management van Interdisciplinaire Processen' en krijgen motivationele aspecten en de 'generatie Einstein' aandacht in het project 'Kunsteducatie en Engagement' bij het thema Nieuwe Geletterdheid.

Met betrekking tot het punt 'gastdocenten/stakeholders te betrekken', meldt de opleiding dat zij nu gastdocenten betreft bij de voorbereiding van specifieke inhoud van studieonderdelen.

Andere maatregelen die de opleiding heeft genomen zijn de uitbreiding van de formatie voor de studiebegeleiding en het verder uitwerken van de opleidingsdoelen en de inhoud van het programma. Ook heeft de opleiding streefdoelen geformuleerd die zij monitort. Naar aanleiding van uitkomsten uit evaluaties heeft de opleiding o.a. maatregelen getroffen voor verbetering van de werving, verbetering van de onderzoeksvaardigheden en intensivering van de samenwerking met het lectoraat Kunst en Economie.

4. OORDELEN OP NIVEAU VAN DE STANDAARD

Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1: De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau (bachelor-master) en oriëntatie (hbo-wo) binnen het Nederlands kwalificatieraamwerk. Zij sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

De beoogde eindkwalificaties

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding zich baseert op het landelijk opleidingsprofiel van de hbo-master Kunsteducatie van 2004, dat is opgesteld door het Kunstvakdocentenoverleg (KDVO).

Het huidige opleidingsprofiel kent negen competenties te weten: i)creërend vermogen, ii)onderzoekend vermogen, iii)(kunst)pedagogisch vermogen en didactisch vermogen, iv)operationaliserend vermogen, v)vermogen tot kritische reflectie, vi)innovatief vermogen, vii)communicatief vermogen, viii)vermogen tot samenwerken, ix)omgevingsgerichtheid.

De Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU) heeft de opleiding Master Kunsteducatie van meet af aan een eigen inkleuring gegeven. De eigen inkleuring komt allereerst tot uiting in de verbijzondering van de landelijke competenties naar opleidingscompetenties. Hierbij vallen de volgende zaken op:

- de opleiding hanteert een brede opvatting van creërend vermogen. Dit heeft zij vertaald naar de persoonlijke integratie van artistieke, pedagogische en (cultuur)ondernemende vaardigheden (APO) en het leveren van nieuwe bijdrages aan de kunsteducatie, een en ander met verdiepte kennis van interdisciplinaire maakprocessen;
- in het onderzoekend vermogen benadrukt de opleiding dat vragen afkomstig moeten zijn uit de praktijk en dat resultaten moeten (kunnen) worden teruggekoppeld aan die praktijk;
- in het kunstpedagogisch en didactisch vermogen legt de opleiding accenten op innovatie en op engagement met de samenleving;
- bij het vermogen tot kritische reflectie legt de opleiding een accent op de verbindende rol tussen traditie en vernieuwing die een master Kunsteducatie moet kunnen spelen in het beroepenveld.

Het auditteam is van oordeel, dat de opleiding hiermee goed aansluit op wat het omliggende werkveld vraagt van de masterstudenten.

(Zie voor de verbijzondering van de negen competenties bijlage III)

De opleiding heeft de opleidingscompetenties afgezet tegen de Dublin Descriptoren voor een masteropleiding. Daarmee is het masterniveau geborgd. Voorbeelden hiervan zijn:

- *kennis en inzicht:* de student toont een eigen signatuur in zijn voorgestelde bijdrage aan de coaching van interdisciplinaire maakprocessen;
- *toepassen kennis en inzicht:* de student ontwikkelt op basis van kennis en inzicht in interculturaliteit/ duurzaamheid/ nieuwe geletterdheid⁴ in relatie tot nieuwe kunst- en kunsteducatieve toepassingen (voortkomend uit literatuurstudie, eigen ervaring, en de analyse van voorbeelden) en vanuit een open onderzoekshouding, een eigen(zinnig) kunsteducatief concept voor een kunsteducatief project;
- *oordeelsvorming:* de student kijkt vanuit diverse management en ondernemersbrillen naar zijn eigen kunsteducatieve praktijk;
- *communicatie:* de student geeft zijn visie op de nieuwe mogelijkheden voor kunsteducatie gestalte en positioneert zich overtuigend als ontwikkelaar/ontwerper op het vlak van

⁴ Studenten kiezen een van deze drie thema's.

interculturaliteit/ duurzaamheid/ nieuwe geletterdheid en kunsteducatie in de vorm van een essay voor de beroepspraktijk/ een korte tekst ter ondersteuning van zijn concept.

Vanwege ontwikkelingen en discussies in de Bachelor- en Master opleidingen en het werkveld was een herziening van de landelijke competentieset nodig. Het landelijk overleg Master Kunsteducatie heeft recent een nieuwe competentieset opgesteld (februari 2012), die nu ter validering bij het werkveld ligt.

Met de nieuwe competenties willen de masteropleidingen Kunsteducatie o.a. aansluiten op zaken als meer erkenning voor de waarde van kunst en cultuureducatie, toenemende samenwerking tussen onderwijs en cultuureducatie, de algemene discussie over de kwaliteit van het onderwijs en de professionalisering van docenten, de snelle ontwikkeling van specifieke expertise o.a. op het gebied van interdisciplinariteit, een sterkere positie van docentenopleidingen in het kunstvakonderwijs, en aandacht voor onderzoek en samenwerking in de driehoek praktijk-onderzoek-onderwijs.

In de nieuwe competentieset zijn de negen competenties teruggebracht tot vijf, te weten: i) artistiek vermogen, ii) onderzoekend vermogen, iii) kunstpedagogisch en -didactisch vermogen, iv) cultureel ondernemend vermogen en de overkoepelende competentie v) vermogen tot kritische reflectie en ontwikkeling.

De nieuwe competentieset doet ook recht aan de toenemende profilering van de verschillende opleidingen.

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de nieuwe competentieset beter aansluit bij de insteek die de opleiding van de HKU al met ingang van 2007 heeft genomen, namelijk een brede opvatting van het kunstpedagogisch en didactisch vermogen. Ook komt de aandacht voor het schakelen tussen de verschillende perspectieven in de kunsteducatie en de focus van de opleiding op innovatie en cultureel ondernemerschap explicieter in de nieuwe competentieset naar voren.

Afhankelijk van de validatie datum van de competentieset zal de opleiding per 1 september 2012 of 2013 met de nieuwe competentieset gaan werken. Dit zal slechts kleine veranderingen in het programma tot gevolg hebben, aldus de opleiding. Vooruitlopend op de nieuwe competentieset is de aandacht voor cultureel ondernemend vermogen al in de opleiding geïmplementeerd.

Internationale referentie

De masteropleidingen Kunsteducatie onderscheiden zich in Europa omdat zij kunstpedagogisch en kunstdidactisch verdiepend én verbredend zijn ten opzichte van de bachelor kunstvakopleidingen. De masteropleidingen in de kunst en educatie buiten Nederland richten zich voornamelijk op verdieping. Met name de interdisciplinaire dimensie, de combinatie met (project) management en de relatie tot diverse actuele binnen- en buitenschoolse kunsteducatieve praktijken is uniek.

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding in het programma regelmatig aandacht besteedt aan een internationale kennistransfer. Dit gebeurt o.a. via de docenten, die beleidsmatig en vakinhoudelijk bijdragen aan het culturele diverse en internationale werkveld en hun kennis aan de studenten overbrengen, via de literatuur die studenten krijgen aangereikt en via een internationale studiereis in het eerste jaar van de studie. (Zie daarover verder standaard 2.)

Contacten met het werkveld en partneropleidingen

De afgelopen jaren is er tussen de zes opleidingen veel overleg geweest in het landelijk Netwerk Masteropleiding Kunsteducatie dat in het kunstvakdocentenoverleg (KVDO) is vertegenwoordigd. De opleiding speelt een actieve rol in dit overleg en was nauw betrokken bij het schrijven van de 'position paper MA Kunsteducatie' en het ontwikkelen van de nieuwe competentieset.

De meeste contacten van de opleiding lopen via de docenten en studenten. Beide groepen brengen hun werkveldcontacten rechtstreeks in de opleiding.

Formeel contact met het werkveld onderhoudt de opleiding via de recent opgerichte HKU Raad van Advies Kunsteducatie voor alle bachelor docentopleidingen en de masteropleiding Kunsteducatie gezamenlijk. Deze Raad komt viermaal per jaar bijeen en adviseert over beleid, kwaliteit en inhoud van het onderwijs en onderzoeksprogramma's en maatschappelijke ontwikkelingen in de beroepspraktijk. De Raad is samengesteld uit vertegenwoordigers vanuit het binnen – en buitenschools werkveld (Amadeus Lyceum Vleuten, EDU ART advies cultuuronderwijs Arnhem, Bijlmer Park theater Amsterdam, Cultuurnetwerk Nederland) en de overheid (afdeling Cultuur Gemeente Utrecht). Vanuit de HKU hebben vertegenwoordigers vanuit de bachelor docent opleidingen muziek, theater, beeldend, de interdisciplinaire master Kunsteducatie, het lectoraat Kunsteducatie en Bureau Onderwijszaken zitting in de Raad van Advies.

Weging en Oordeel: goed

De opleiding baseert zich op de landelijk vastgestelde competenties. Door de koppeling aan de Dublin Descriptoren borgt de opleiding dat de competenties voldoen aan de internationale standaard voor het masterniveau.

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding door de eigen inkleuring en de verbijzondering van de landelijke competenties in eigen opleidingscompetenties, goed aansluit op wat het omliggende werkveld vraagt van de afgestudeerden. Dat de opleiding daarmee al in 2007 een juiste keuze heeft gemaakt, blijkt ook uit de herziene landelijke competentieset.

De opleiding heeft aangetoond dat zij met vakgenoten, waaronder de andere masteropleidingen kunsteducatie en de verschillende vertegenwoordigers vanuit het werkveld regelmatig overlegt over de competenties.

Vanwege het feit, dat de eigen inkleuring van de opleiding goed aansluit bij wat het omliggende werkveld vraagt van een master kunsteducatie en het feit, dat de opleiding daarover regelmatig overlegt met een representatieve groep vakgenoten en een brede vertegenwoordiging vanuit het werkveld, komt het auditteam tot een oordeel 'goed' voor deze standaard.

Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting NVAO: De inhoud en vormgeving van het programma stellen de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

Inhoud en vormgeving programma

Koppeling competenties – programma

De opleiding heeft in een schema de relatie tussen de opleidingscompetenties en het programma weergegeven. Het auditteam heeft geconstateerd dat de onderdelen van alle competenties gedurende de hele opleiding aan bod komen. Per studieonderdeel heeft de opleiding duidelijk beschreven welke aspecten van de competenties zij behandelt en toetst. Door het hele programma te volgen, kunnen de studenten alle competenties realiseren.

Opzet en inhoud van het programma

Het auditteam is van oordeel, dat de opleiding een samenhangend programma biedt. De individuele professionele ambitie van de student vormt de rode draad van het programma. Op basis van zijn persoonlijke leerdoelen in zijn Persoonlijk Professioneel Profiel (PPP) kleurt de student zijn opleiding in. De opdrachten die hij krijgt in het programma werkt hij veelal uit voor zijn eigen werksituatie.

Het tweejarige deeltijdprogramma bestaat uit vier fasen die parallel lopen aan de semesters.

Elke fase heeft een project met een focus:

fase 1 – Management interdisciplinaire processen;

fase 2 – Kunsteducatie en Engagement, waarbij de studenten de keuze maken uit drie actuele thema's (duurzaamheid, culturele diversiteit, nieuwe geletterdheid);

fase 3 – Werken in opdracht;

fase 4 – Afstudeeronderzoek, persoonlijke profilering.

Naast deze projecten biedt de opleiding ondersteunende vakken:

- Onderzoeksvaardigheden;
- Communicatie en intervisie;
- Presentatie;
- Management en ondernemerschap;
- Artistiek laboratorium;
- Actualiteitenlaboratorium;
- Internationale studiereis.

De projecten in het eerste studiejaar zijn sterk gericht op het verwerven van nieuwe kennis op het vlak van creativiteit en interdisciplinariteit en op het vlak van kunsteducatie in relatie tot actuele ontwikkelingen in de samenleving (culturele diversiteit, duurzaamheid en nieuwe geletterdheid). Het tweede jaar is gericht op verdieping en toepassing. In het derde semester passen de studenten hun competenties toe in een verantwoordelijke rol als ontwerper, onderzoeker of projectleider binnen een kunsteducatief project in de beroepspraktijk. In het vierde semester werken de studenten aan een specifiek ontwerponderzoek waarmee zij zich individueel profileren in de beroepspraktijk.

(Zie voor het overzicht van het programma bijlage III.)

Afhankelijk van de inhoud en het doel van een studieonderdeel hanteert de opleiding diverse onderwijsvormen: hoorcolleges, werkcolleges, workshops, laboratoria, groepsopdrachten, projecten, presentaties, studiebezoeken, supervisie, intervisie.

Het auditteam heeft geconstateerd, dat 'presenteren' een belangrijk onderdeel vormt binnen de opleiding. Het auditteam onderschrijft de mening van de opleiding, dat presentaties het onderzoekend en reflectief vermogen, de presentatievaardigheden en het persoonlijk leiderschap van de student bevorderen. Tevens brengen presentaties een snelle kennisdeling tussen studenten en docenten en studenten onderling tot stand.

De opleiding is ingericht als een interdisciplinaire leeromgeving waarin kunsteducatie wordt gepraktiseerd en onderzocht vanuit drie verschillende perspectieven:

- **artistiek** perspectief, waarbij het creatieve proces centraal staat;
- **pedagogisch** perspectief, waarbij ontwerp en didactiek centraal staan;
- **ondernemend** perspectief, waar het gaat om het geven van sturing en het toevoegen van waarde.

Gaandeweg de opleiding leren de studenten deze drie zogenoemde 'APO' perspectieven op kunsteducatie op een persoonlijke manier in hun werk te integreren. Dit spreekt het auditteam aan. Studenten die het auditteam sprak, herkennen dit APO principe.

Eind vorig studiejaar 2010-2011 heeft de opleiding gekozen voor een verandering van de O (van APO) van Organisatie naar de O van Ondernemerschap. Het auditteam is tevreden over het feit, dat cultureel ondernemerschap een belangrijk onderdeel uitmaakt van het programma en is van oordeel, dat de opleiding met deze bredere insteek recht doet aan de actualiteit van het werkveld en de toenemende opleidingsvraag van zzp-ers in de kunsteducatie. De opleiding heeft het ontwikkelen van ondernemerschap in de eigen inkleuring van de competentie 'creërend vermogen' nader uitgewerkt.

De opleiding gaat ervan uit dat studenten aan de studie beginnen met een ondernemende attitude en enige basiskennis op het vlak van management en organisatie en een eigen professioneel netwerk. Vanuit deze basis ontwikkelen zij hun cultureel ondernemerschap. In de opleiding krijgt dit gestalte in het onderdeel 'Management en Ondernemerschap'. Ook bij opdrachten van andere onderdelen, zoals het 'Project in Opdracht' in het derde semester, vraagt de opleiding expliciet van studenten een vraagstuk vanuit ondernemend perspectief te doordenken.

Het auditteam constateert, dat ondernemerschap ook gevoed wordt door de nabijheid van de bachelor-opleiding Kunst en Economie en de specifieke expertise op het gebied van cultureel ondernemerschap binnen het lectoraat Kunst en Economie.

De ondersteunende onderdelen 'Artistiek Laboratorium' en 'Actualiteitenlaboratorium' mogen de studenten zelf vormgeven. In het 'Artistiek Laboratorium' verbreden en verdiepen de studenten hun creërend vermogen. Zo dragen studenten aan hun medestudenten hun eigen artistieke expertise over en gaan daarna in groepen interdisciplinair aan de slag. In het 'Actualiteitenlaboratorium' verdiepen de studenten zich in de meest recente ontwikkelingen op hun vakgebied. Dit gebeurt o.a. door het bespreken van literatuur, het bezoeken van kunsteducatieve organisaties en door het uitnodigen van gastdocenten, toonaangevende kunstenaars, consultants en managers uit het werkveld.

Het auditteam heeft geconstateerd, dat kunstpedagogiek minder in het programma aan de orde komt. De opleiding benadert kunstpedagogiek vooral vanuit de ontwerpkant, en geeft ruim aandacht aan de maatschappelijke effecten op onderwijsontwerp, leren en doceren, dat wil zeggen interdisciplinariteit, nieuwe geletterdheid, diversiteit en duurzaamheid in relatie tot kunsteducatieve toepassingen. Bijvoorbeeld leren studenten om een kunsteducatief project te ontwerpen op basis van game-principes, waarmee zij de motivatie tot leren kunnen beïnvloeden. Maar studenten die behoefte hebben aan meer kennis en vaardigheden op de uitvoerende kant van kunstpedagogiek kunnen hier bij de opleiding wel om vragen.

Dan besteedt de docent daar extra aandacht aan. Gezien de aandacht van de overheid voor de kwaliteit van de inhoud van cultuuronderwijs zou kunstpedagogiek naar het oordeel van het auditteam in de opleiding meer accent mogen krijgen.

Praktijkgerichtheid en actualiteit van het programma

De opleiding is sterk praktijkgericht. Studenten die met de opleiding beginnen moeten beschikken over een eigen werkring. De vragen die ze hebben vanuit hun werk, nemen ze mee naar de opleiding. Om te voorkomen dat een student zich alleen maar richt op zijn eigen werkring, krijgt hij in de opleiding ook een aantal gerichte opdrachten, die hij elders, in een andere werkring moet uitvoeren. Ook door intervisiebijeenkomsten, het bijwonen van elkaars presentaties en het bezoeken van elkaars werkring leren de studenten andere werksituaties kennen. Dat acht het auditteam van belang voor een brede ontwikkeling van de student.

Een voorbeeld van de praktijkgerichtheid is terug te vinden in het project 'Management Interdisciplinair Processen'. Na de studie van literatuur over creativiteit en modellen van creatieve processen kiest de student een kunstenaarsteam in de beroepspraktijk en analyseert hun interdisciplinaire maakproces op basis van literatuur, observaties en interviews. Vervolgens stelt hij een advies op over de sturing c.q. begeleiding van het team op basis van didactische en management literatuur. Met het analyseren en sturen van interdisciplinaire processen wordt geëxperimenteerd in een lab waar kunstenaars met verschillende discipline achtergronden worden uitgenodigd.

Zoals al hierboven is beschreven heeft de opleiding eind vorig studiejaar gekozen voor een verandering van de O (van APO) van Organisatie naar de O van Ondernemerschap, waarmee ze recht doet aan de actualiteit van het werkveld.

Een mooi en actueel project acht het auditteam 'Kunsteducatie en Engagement'. In dit project geeft de opleiding expliciet aandacht aan een drietal thema's die de samenleving van nu raken: culturele diversiteit, nieuwe geletterdheid en duurzaamheid.

De drie thema's bouwen voort op de kennis die er al is binnen de HKU. Studenten kiezen in de tweede helft van het eerste jaar voor één van deze thema's. Zij kunnen hierop ook afstuderen. Zo zorgt de opleiding ervoor dat kennis zich uitbreidt. In de intervisiebijeenkomsten leren de studenten van elkaars ervaringen in de verschillende thema's. Daarmee verbreedt elke student zijn kennis.

De opleiding koos voor het thema 'duurzaamheid' omdat zij het belangrijk vindt dat professionals in de kunsteducatie niet alleen 'losse' projecten doen, maar er waar mogelijk ook voor zorgen dat wat er door een project tot stand komt, blijvend is. Om die reden verbinden studenten thema's als ownership en co-creatie theoretisch en praktisch met de kunsteducatieve praktijk. Duurzaamheid gaat ook over het spaarzaam (her) gebruik van materialen en openbare ruimtes. Als voorbeeld noemde de opleiding een project in opdracht van een tweede jaars student, waarbij gezocht is naar de culturele herbestemming van leegstaande kantoorpanden in samenwerking met omwonenden, scholen, een cultureel centrum, ondernemers en investeerders. En in de les duurzaamheid die het auditteam bijwoonde, vertelden studenten over een project op de eigen school waarbij een groot kunsteducatief project was opgezet waarin leerlingen werden aangezet tot attitudeverandering in het omgaan met afval.

Duurzaamheid kan ook vertaald worden naar concepten over duurzaam leren. Het auditteam herkent hier de wens van de overheid om de kwaliteit van het cultuuronderwijs beter in de scholen voor primair onderwijs te verankeren door kunstdocenten en educatieve medewerkers langere leerlijnen binnen scholen te laten implementeren in plaats van projecten te stapelen.

'Nieuwe geletterdheid' is eveneens een actueel thema, daar jongeren van deze tijd een groot deel van de dag actief zijn in het produceren en delen van content en kennis via games, web en sociale media. In dit project leren de studenten actuele theorieën rond nieuwe geletterdheid (b.v. met betrekking tot motivationele aspecten van leren, interdisciplinair samenwerken en kennis verwerven en verwerken) te koppelen aan kunsteducatie, daarin hun eigen rol te bepalen en hun visie te vertalen naar een concept voor een kunsteducatieve toepassing of activiteit voor jongeren tussen de 12 en 18 jaar. Hierin worden maatschappelijke effecten op het onderwijs rechtstreeks vertaald naar de kunsteducatieve praktijk.

Het auditteam dat een deel van de les over nieuwe geletterdheid bijwoonde, was zeer enthousiast over hetgeen de studenten aan de hand van hun eigen ideeën voor de praktijk van de docent en van elkaar leerden. De docent vulde de ideeën van de student aan met verdergaande theorie en literatuur zodat zich een wijder landschap van denken ontvouwde. De studenten waren zelf ook zeer te spreken over de invulling en waarde van dit project voor de eigen werksituatie.

Het auditteam wil nog wel een aantal kritische kanttekeningen plaatsen met betrekking tot de actualiteit. Ten eerste is het van belang dat de opleiding kijkt naar de literatuurlijst. Het auditteam constateert dat er ook verouderde literatuur op deze lijst staat. De literatuur m.b.t. de thema's van de opleiding (interdisciplinariteit, nieuwe geletterdheid, duurzaamheid, diversiteit, ondernemerschap) is actueel. Maar er zijn als gevolg van het beleid van de rijksoverheid actuele ontwikkelingen in het werkveld gaande, waarvan de studenten ook via actuele literatuur kennis moeten nemen. Die actuele literatuur moet op de literatuurlijst komen te staan.

De opleiding meldde desgevraagd, dat de literatuurlijst nu is gebonden aan de opleidingsmodulen. Daarnaast wordt literatuur aangedragen door gastdocenten en studenten. Hierdoor is niet inzichtelijk welke literatuur rond actuele ontwikkelingen in het werkveld wordt bestudeerd.

Het auditteam beveelt de opleiding aan, deze literatuur op de literatuurlijst te expliciteren. Daarnaast acht het auditteam het van belang, dat de opleiding - de docenten én de studenten - samen met het werkveld en de andere masteropleidingen Kunsteducatie een toekomstvisie formuleren op kunsteducatie en in beeld brengen welke implicaties dat heeft voor de opleiding Kunsteducatie en het programma. Er gebeurt veel op dit moment. De rijksoverheid spreekt uit dat de inhoud van het cultuuronderwijs te beginnen in het primair onderwijs geborgd moet worden en moedigt dit aan met extra gelden. Daarnaast verandert het huidige culturele klimaat in Nederland. Het auditteam zag bij de docenten niet in de volle breedte het bewustzijn dat zij hiermee iets moeten doen binnen de opleiding. De docenten én studenten richten zich nu, in nauwe samenwerking met het werkveld, vooral op de thema's van de opleiding.

Onderzoek

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de aandacht voor onderzoeksvaardigheden en het (leren) doen van onderzoek flink in ontwikkeling is binnen het opleidingsprogramma. Aanleiding daarvoor was het feit, dat de eerste lichting studenten bestond uit mensen met een oud bachelor diploma op zak, van wie sommigen ook al wat ouder waren. Zij hadden in hun bachelor opleiding geen onderzoeksonderwijs gevolgd en niet goed geleerd om te gaan met kritische vragen/systematisch doorvragen en het omzetten van vragen in een probleemstelling. Gebleken is dat de studenten hierin expliciet getraind moeten worden.

Tijdens de audit is uitgebreid aandacht besteed aan dit onderwerp, mede omdat een aantal van de afstudeerscripties van de eerste lichting studenten in de ogen van het auditteam zwak was. (Zie daarover standaard 3.)

De opleiding meldde, dat ze in het begin te hoge verwachtingen had van de instromende studenten. Veel studenten zijn ook 'doeners' en het is lastig hen op een ander, analytisch niveau te krijgen, aldus de docenten.

Naar aanleiding van de eerste ervaringen, heeft de opleiding met ingang van september 2011 het onderzoeksonderwijs geïntensiveerd, vernieuwd en toegespitst op ontwerponderzoek. Het verrichten van onderzoek is geplaatst in het kader van het ontwerpen van concrete bijdragen voor de innovatie van de beroepspraktijk. Het verbeterbeleid van de opleiding loopt door tot juli 2013 wanneer de eerste cyclus met ontwerponderzoek volledig is doorlopen.

Het onderdeel 'Onderzoeksvaardigheden' staat nu in het eerste, tweede en derde semester zes weken op het programma. De studenten ontwikkelen hierin hun onderzoekend vermogen en voeren in het eerste studiejaar al drie maal een klein onderzoek uit, waarbij ze de hele onderzoekscyclus doorlopen van vraagstelling tot en met rapportage. Daardoor groeien ze stapsgewijs naar het volledige ontwerponderzoek.

In het tweede studiejaar passen studenten hun onderzoeksvaardigheden toe bij het schrijven van hun onderzoeksplan in het kader van het afstuderen.

Daarnaast is het doen van onderzoek ook in de praktijkopdrachten/ projecten geïntegreerd.

De opleiding meldde, dat zij met ingang van 2011-2012 ook de eisen waar het onderzoek aan moet voldoen, heeft aangescherpt. De opleiding stelt nu dat het onderzoek waarde moet hebben voor de student zelf, maar ook generieke betekenis moet hebben. Dat acht het auditteam een belangrijke aanvullende eis. De begeleidende docenten meldden tijdens de audit, dat verbeteringen al zichtbaar zijn in de vraagstelling: deze wordt kritischer. Studenten moeten nu eerst een goede aanpak formuleren en mogen dan pas data verzamelen.

Begeleiders sturen studenten nu meer in de keuze van literatuur. Het auditteam onderstreept het belang daarvan en voegt daar aan toe, dat studenten gestimuleerd moeten worden de gekozen literatuur vervolgens te gebruiken in het onderzoek.

De opleiding eist nu ook van studenten dat zij gedurende het onderzoek hun ontwerp voor de beroepspraktijk ook tussentijds testen en niet meer alleen aan het eind. De resultaten van het ontwerponderzoek moeten zodanig worden gerapporteerd dat ze relevant zijn voor collega's in de beroepspraktijk.

Het feit dat onderzoek nu vanaf het begin van de studie op het programma staat, stimuleert de studenten ook vroegtijdig na te denken over het onderwerp voor het afstudeeronderzoek. Die onderzoeksvraag ontwikkelt zich vervolgens verder gedurende de opleiding.

Drie lectoraten zijn op verschillende manieren bij de opleiding betrokken. Het lectoraat Kunsteducatie is nauw betrokken bij het onderzoeksonderwijs in de master. De lectoren van het lectoraat Kunst en Economie begeleiden studenten bij hun afstudeeronderzoek. Daarnaast verzorgen de verschillende lectoren gastlessen in de opleiding en heeft een aantal docenten van de opleiding zitting in de kenniskringen van de drie lectoraten. (Zie daarover paragraaf 'Personeel'.)

Op dit moment participeren er nog weinig studenten in onderzoek van een van de lectoraten. Eén student zit in de kenniskring van het lectoraat Theatrale Maakprocessen en is bezig met zijn afstudeeronderzoek en vorig jaar participeerde een afstuderende student in de kenniskring van het lectoraat Kunsteducatie. Eén afgestudeerde van de opleiding fungeert als onderzoeker in het evaluatie onderzoek naar Creative Partnerschappen van het Centrum voor Interculturele Studies bij de Gemeente Utrecht. De lectoren zijn voornemens explicieter te gaan kijken of er studenten zijn die kunnen/willen participeren wanneer een onderwerp zich daarvoor leent.

Internationale en interculturele dimensie in het programma

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de docenten van de opleiding voldoende aandacht besteden aan internationale kennistransfer. Docenten participeren o.a. in netwerken als de International Society of Education through Arts (InSEA), The European League of Institutes of the Arts (ELIA) en Cumulus, the International Association of Universities and Colleges of Art, Design and Media. Geregeld presenteren zij hun werk op internationale conferenties en doen daar zelf nieuwe specialistische kennis op. Opgedane kennis en ervaringen brengen zij vervolgens aan de studenten over.

Het interculturele aspect van de opleiding wordt gevoed door de directeur van het Centrum voor Interculturele Studies (CIS) van de HKU, die binnen de hogeschool tevens onderzoeksdocent is.

Ook via de literatuur die de docenten aanreiken, nemen de studenten kennis van internationale en interculturele ontwikkelingen in het werkveld.

Daarnaast gaan de studenten in het tweede semester van het eerste studiejaar op een vijfdaagse internationale studiereis naar een andere Europese stad. Daar leren zij het beleid en de praktijk van kunsteducatie in een andere context kennen. Tijdens deze reis spreken zij met docenten, kunstenaars, managers en beleidsmakers en bezoeken zij een aantal binnen- en buitenschoolse kunsteducatie activiteiten. Dat acht het auditteam een belangrijk onderdeel in het programma. Studenten zijn hierover ook enthousiast. Naar aanleiding van de reis naar Berlijn en het bezoek aan de educatieafdeling van de Berliner Philharmoniker, stelde een student in het kader van haar afstuderen een 'kookboek' samen voor orkesteducatie.

De opleiding wil ook aanhaken bij het Erasmus netwerk, waarvan de bacheloropleidingen van de HKU al langer profiteren. In mei 2012 in Helsinki onderzoekt de opleiding samen met de bachelor docentopleiding Beeldende Kunst en Vormgeving van de HKU de mogelijkheden van een internationale gemeenschappelijke module in samenwerking met het Europese Cumulus netwerk voor docentopleidingen (o.a. met Willem de Kooning Rotterdam en opleidingen in Helsinki, Bologna en Zürich).

Intake, aansluiting en instroom

De opleiding heeft sinds haar start in 2007 een (eigen)wijze positie ingenomen door de instroom behalve op kunstvakdocenten ook te richten op kunstenaars en andere professionals in het kunsteducatieve veld met een opleiding in culturele en maatschappelijke vorming, cultuurbeleid, kunst en economie of kunst en technologie als achtergrond. Deze keuzes zijn inmiddels door de collega-opleidingen geadopteerd.

De opleiding meldde dat het verschil tussen studenten qua achtergrond na het eerste semester nauwelijks meer merkbaar is in de begeleidingsvragen die ze stellen. De verschillen in werkkring en werkervaring werken ook productief: studenten zoeken elkaars expertise op en gaan bij elkaar op bezoek op het werk.

Het leeftijdsverschil tussen studenten, variërend van 24 tot 52 jaar, zorgt wel voor een verschil in startniveau van onderzoeksvaardigheden. Zoals hierboven bij de paragraaf 'onderzoek' is vermeld, hebben oudere studenten nauwelijks tot geen onderzoeksonderwijs gevolgd. Naar aanleiding van de ervaringen met de eerste lichting studenten en de uitval - 5 van de 13 studenten van het cohort 2009 haalden het diploma - heeft de opleiding het onderzoeksprogramma aangepast en besteedt ze nu vanaf de start meer aandacht aan de ontwikkeling van het onderzoekend en reflectief vermogen.

Het auditteam acht de intakeprocedure die de opleiding nu volgt zorgvuldig. Daarmee zorgt ze ervoor dat alleen potentieel geschikte kandidaten met de opleiding starten. Studenten worden op basis van een relevante bacheloropleiding en werkkring al dan niet toegelaten tot de opleiding. Een toelatingsopdracht, o.a. bestaande uit een schriftelijk betoog over kunsteducatie, een geformuleerde professionele ambitie en concrete leervragen, alsook een intakegesprek geven inzicht in de match tussen opleiding en student. Daarin is de opleiding strenger gaan letten op het analytisch vermogen van de student en het vermogen (stukken) te schrijven. Op grond hiervan geeft de opleiding een advies omtrent de inschrijving. Studenten die nog hiaten hebben in hun kennis en vaardigheden, krijgen extra opdrachten. Daarnaast heeft de opleiding de kick-off week uitgebreid met een onderzoekscomponent, zodat studenten direct bij de start leren onderzoek te doen.

Om de verwachting van de studenten te managen, krijgen de studenten nu in het intakegesprek uitgebreide informatie over de opleiding over het lerend vermogen en de kritische reflectie die nodig is om de opleiding met goed gevolg af te ronden.

Studielast en studievoortgang

De studenten en de alumni die het auditteam sprak, vonden de studie pittig, maar wel te doen. Een goede eigen planning van de studie achtten zij essentieel.

Studenten die stopten met de opleiding deden dat veelal om privé redenen. Enkele studenten zijn voor de eindstreep gestopt, omdat het afstudeeronderzoek, ondanks extra begeleiding, hen te zwaar viel.

Studenten hebben in het eerste studiejaar op maandag en in het eerste semester ook op vrijdag les. In het tweede semester van het tweede studiejaar zijn de lessen op vrijdag. Het aantal contacturen met de docenten aflopend van 7 naar 3 tot 4 uur per week, acht het auditteam voldoende voor deze deeltijdstudenten. Ze zijn vaak zelfstandig of in groepen aan het werk en kunnen indien gewenst een beroep doen op de docent.

De opleiding zorgt voor een adequate begeleidingsstructuur. De opleidingscoördinator, die tevens de tutor is, begeleidt alle studenten. Dat begint al bij de intake/ het intakegesprek waarin zij kijkt naar de match tussen de leervraag van de student en wat de opleiding kan bieden. De student moet een Persoonlijk Professioneel Profiel (PPP) opstellen waarin hij zijn professionele ambitie omzet in leerdoelen. De tutor spreekt minimaal tweemaal per jaar met elke student. Het PPP is de basis voor dit gesprek. De tutor houdt aantekeningen over de studenten bij in het student informatiesysteem Osiris. Op deze wijze zijn alle andere docenten ook op de hoogte van de leervragen van de studenten. Studenten waar problemen mee zijn, worden in de docentenvergadering besproken.

Het auditteam is van oordeel, dat studenten wel beter gestuurd moeten worden op het benoemen van de te ontwikkelen competenties. Studenten die het auditteam sprak, konden niet zeggen aan welke competenties zij nog moesten/wilden werken. De gesprekken met de tutor gaan meer over de leervragen van de student.

De studenten die het auditteam sprak, zijn tevreden over de begeleiding. Het PPP helpt bij het bijstellen/aanscherpen van hun ontwikkelingsvraag. "De tutor helpt je ook als je nog niet precies weet hoe je bijvoorbeeld het 'Project in opdracht' in het derde semester invulling moet geven", aldus één van de studenten.

Tevredenheid studenten, alumni en werkveld over het programma

De studenten en alumni die het auditteam sprak, waren blij met het inhoudelijk vraaggestuurde maatwerk dat de opleiding levert. Zij meldden dat zij kennis uit het vak Management Interdisciplinaire Maakprocessen direct kunnen toepassen in het onderwijs.

Studenten zien de samenhang tussen de lessen: onderdelen komen in volgende modules weer terug. Voor de theoretische verdieping volgt elke student zijn eigen keuzen, maar aan het eind presenteren ze aan elkaar en leren ze van elkaar. Er wordt ook goed naar hen geluisterd. Ze merken dat er wat met opmerkingen wordt gedaan.

De studenten en alumni die het auditteam sprak hadden in de opleiding niets gemist. Student vonden het belangrijk, dat 'ondernemerschap' binnen de opleiding aan de orde komt.

Het werkveld is over het algemeen ook tevreden over het programma. De vertegenwoordigers vanuit het werkveld die het auditteam sprak, gaven nog wel het advies mee dat de opleiding niet alleen project- en onderzoeksopdrachten uit het werkveld genereert maar ook in brede zin met hen in gesprek is over de behoeften in het werkveld. Dit om beter aan te sluiten bij de actualiteit van de beroepspraktijk. Ook is het belangrijk dat de opleiding scherper communiceert naar het werkveld wat zij verwacht van de studenten die opdrachten uitvoeren. Het initiatief ligt nu geheel bij de student

Alumni en werkgevers zijn positief over het programma en de impact die het heeft op persoonlijke ontwikkeling en de bijdragen aan het werkveld.

Docenten

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding beschikt over een interessant team deskundige docenten, die met elkaar een breed en samenhangend masterprogramma bieden. De opleiding heeft een aantal experts van de HKU in huis, die actuele thema's zoals 'nieuwe geletterdheid' in het programma brengen.

Alle vaste docenten aan de opleiding zijn afkomstig van de vijf faculteiten van de HKU. Zij combineren hun kleine aanstelling aan de masteropleiding Kunsteducatie met onderwijstaken bij de andere faculteiten, onderzoekstaken in de kenniskring Kunsteducatie en functies in de kunst- en kunsteducatieve praktijk. De docenten die het auditteam sprak, meldden dat de meerwaarde van het lesgeven aan de masteropleiding voor hen zit in de doelgroep en de relatie/kruisbestuiving tussen de diverse bachelor- en masteropleidingen en de lectoraten. Daarnaast heeft een klein aantal gastdocenten een vaste plek in het programma.

Alle vaste docenten hebben een doctoraal opleiding of masteropleiding. Drie docenten zijn gepromoveerd en twee docenten zitten in een promotietraject.

De docenten zijn geselecteerd op hun specifieke kennis van en ervaring met interdisciplinariteit, nieuwe geletterdheid, interculturaliteit, duurzaamheid, nieuwe didactieken, cultureel ondernemerschap, toegepast onderzoek en beleid in educatie.

Docenten beschikken allen over een uitgebreid netwerk.

Naast de vaste (gast)docenten zet de opleiding kunstenaars, managers, beleidsmakers en docenten uit de beroepspraktijk in voor incidentele gastlessen of workshops voor specifieke onderdelen van een programma, bijvoorbeeld voor conceptontwikkeling en doelgroepresearch bij het project 'Kunsteducatie en Engagement'.

Ook lectoren verzorgen gastlessen en verschillende docenten die lesgeven aan de master hebben zitting in de kenniskringen van de betrokken lectoraten. Zo is de lector 'Theatrale Maakprocessen' één van de docenten in het project 'Management Interdisciplinaire Maakprocessen' en hebben twee van de andere docenten die dit project verzorgen, zitting in de kenniskring van dit lectoraat. Drie andere docenten hebben zitting in de kenniskring van het lectoraat 'Kunsteducatie'. Het lectoraat 'Kunst en Economie' biedt kennis voor het vak 'Management en Ondernemerschap'.

Daarnaast betreft de opleiding ook een onderzoeksdocent van het Centrum voor Interculturele Studies (CIS) bij het onderwijs, die o.a. onderwijs ontwikkelt waarbinnen studenten hun interculturele competenties kunnen ontwikkelen.

Het hoofd van de masteropleiding is eindverantwoordelijk voor het curriculum. Voor de uitwerking en de dagelijkse contacten met de docenten zorgt de opleidingscoördinator. Docenten, die lesgeven aan de master Kunsteducatie hebben drie maal per jaar een teamvergadering, waarin zij met elkaar spreken over de evaluaties en de invulling van het curriculum. Doordat het gaat om een klein team, zijn de lijnen binnen de opleiding kort.

Sinds 2010 kent de opleiding gedurende het afstudeertraject een intervisiegroep van begeleiders van afstudeeronderzoeken. Samen met de lector 'Kunsteducatie' spreken de begeleiders over problemen die zij tegenkomen en over de manier van begeleiden. Deze intervisie resulteert in een eenheid van aanpak. Ook wisselen zij met elkaar uit waar de student in zijn afstudeertraject staat. Inmiddels zijn er vijf intervisiebijeenkomsten geweest. Dit jaar 2011-2012 volgden drie docenten de HKU brede 'Leergang Begeleiden van Onderzoek' verzorgd door de lector. In 2012-2013 wordt deze leergang opnieuw aangeboden en start een vervolgcursus voor de docenten die de leergang al gevolgd hebben. Het auditteam onderstreept het belang van deze leergang, de vervolgcursus en de intervisiebijeenkomsten, mede omdat op het onderzoek van sommige afgestudeerde studenten uit de eerste lichting aanmerkingen waren. (Zie daarover standaard 3.)

Zoals al in de inleiding is vermeld, zal de opleiding met ingang van september 2012 deel uitmaken van Teaching & Learning Incorporated (TLinc.) met dwarsverbindingen door de hele

organisatie. TLinc. gaat expliciet aandacht geven aan kennisontwikkeling op het gebied van kunsteducatie, zoals nieuwe didactieken en op het gericht scholen van docenten in het hoger kunstvakonderwijs.

De studenten die het auditteam sprak waren tevreden tot zeer tevreden over de docenten. De docenten zijn inspirerend en spelen goed in op de persoonlijke leervragen van elke student. Vaak zit de docent van het volgende programma-onderdeel bij de presentatie van de studenten aan het einde van een activiteit of project, zodat hij kan zorgen voor een goede aansluiting tussen de verschillende programma-onderdelen en kan zorgen voor extra samenhang in het programma. Ook de aanspreektoon van de docenten naar de studenten is prima.

Onderwijsvoorzieningen

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de onderwijsvoorzieningen waar de opleiding gebruik van maakt voldoende.

De activiteiten van de opleiding worden verspreid over de verschillende gebouwen van de HKU aangeboden. De keuze voor het gebouw hangt vaak samen met de faciliteiten die nodig zijn voor het soort project of activiteit. De meeste lessen vinden plaats op de locaties van de faculteit Kunst en Economie en de faculteit Theater en Muziek. Af en toe zijn er activiteiten/lessen in de gebouwen van de faculteit Beeldende Kunst & Vorming en de faculteit Kunst, Media en Technologie. In al deze gebouwen zijn lokalen, werk- en repetitieruimtes, ateliers, studio's en grote collegezalen aanwezig.

Het auditteam acht het voor studenten van de masteropleiding inspirerend les te hebben in de omgeving van studenten van andere kunstvakopleidingen.

De opleiding verzorgt in de kick-off aan het begin van het eerste studiejaar een kennismaking met de bibliotheek/mediatheek van de HKU. Daar is nagenoeg alle relevante literatuur over kunsteducatie beschikbaar. Tot nu toe kregen de studenten tevens een rondleiding bij Cultuur Netwerk Nederland, in de binnenstad van Utrecht vlakbij de locaties van de HKU. De bibliotheek van Cultuur Netwerk Nederland gaat sluiten, maar de aanwezige literatuur wordt gedigitaliseerd en blijft nog via de website voor de studenten beschikbaar.

Veel studenten maken ook gebruik van de bibliotheek van de Universiteit Utrecht.

Studenten kunnen overal op het netwerk van de HKU inloggen. Op het 'ke-web' heeft de faculteit een eigen (sub)pagina voor alle relevante informatie voor de student met betrekking tot de opleiding: roosters, inhoud van de moduloboeken, literatuurlijsten, powerpoint presentaties etc.

De studenten die het auditteam sprak, waren tevreden over de voorzieningen.

Weging en Oordeel: voldoende

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding beschikt over een interessant team met deskundige docenten, die met elkaar een breed en samenhangend masterprogramma bieden. Door de inzet van gastdocenten zorgt de opleiding ervoor dat specifieke onderdelen van het programma gerealiseerd kunnen worden. Studenten zijn tevreden tot zeer tevreden over de docenten.

Het auditteam is van oordeel, dat het programma de studenten de mogelijkheid biedt de beoogde competenties te ontwikkelen. Dat de opleiding is ingericht als een interdisciplinaire leeromgeving en studenten vanuit de drie zogenoemde 'APO' perspectieven op kunsteducatie leren werken en onderzoeken, spreekt het auditteam aan. Er zitten mooie, actuele projecten in het programma zoals 'Kunsteducatie en Engagement' en er is ruimte voor eigen invulling. Het auditteam is ook tevreden over het feit, dat cultureel ondernemerschap een belangrijk onderdeel uitmaakt van het programma. Voor de internationale/interculturele component is voldoende aandacht.

Het auditteam acht het uiterst essentieel dat het ontwikkelen van onderzoeksvaardigheden en het doen van onderzoek nu veel aandacht krijgt, dat de begeleidingsdocenten intervisiebijeenkomsten houden over het afstudeeronderzoek en docenten een cursus volgen in het begeleiden van onderzoek. De opleiding heeft laten zien, dat ze hiermee volop bezig is. Het auditteam plaatst een kritische kanttekening bij de mate waarin het actuele beleid van de rijksoverheid in een toekomstvisie op kunsteducatie is opgenomen. De implicaties hiervan moeten naar het programma worden vertaald en op de literatuurlijst tot hun recht komen. Daarnaast is het belangrijk dat de opleiding het gebruik van actuele literatuur bij de modules en de actuele literatuur die wordt aangedragen door gastdocenten en studenten, op de literatuurlijst expliciteert.

Het werkveld sprak de wens uit, dat de opleiding nog systematischer kijkt naar de behoeften van het werkveld. Voor de opleiding is dit al een speerpunt.

Over de zorgvuldige intakeprocedure en de op maat ingerichte begeleiding van de studenten, is het auditteam positief.

De voorzieningen die de opleiding nodig heeft om het programma te verzorgen, voldoen. Het is voor studenten inspirerend in de omgeving van andere studenten van kunstvakopleidingen les te hebben.

Omdat het auditteam een andere actuele invulling van het programma en de onderzoekscomponent zwaar vindt wegen en de opleiding hierin nog verbeteringen kan aanbrengen en/of nog bezig is met het implementeren van verbetermaatregelen, acht het auditteam een oordeel 'voldoende' voor deze standaard op dit moment het meest op zijn plaats.

Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

Het systeem van toetsen en beoordelen

De opleiding heeft alle opdrachten en beoordelingsformulieren bijeengebracht in een zogenoemd 'toetsboek' dat een bijlage vormt van het programmaboek. Het auditteam is van oordeel, dat de opleiding hiermee zorgt voor een snel en duidelijk overzicht voor alle betrokkenen.

De beoordeling en toetsing van resultaten van de student gebeurt competentiegericht. De opleiding heeft per studieonderdeel de competenties en criteria duidelijk vastgesteld. Bij de meeste onderdelen toetst de opleiding het eindniveau van het product. In een aantal gevallen neemt de opleiding ook het ontwikkelproces mee in de beoordeling, zoals bij Artistiek Laboratorium, Activiteitenlaboratorium en het Project in Opdracht. Daarin beoordeelt de opleiding zowel het projectplan als de uitvoering daarvan. Na het Project in Opdracht volgt ook nog een korte creatieve presentatie, een 'pecha kucha', over het project en de uitkomsten.

De opleiding maakt gebruik van verschillende toetsvormen, passend bij (het onderdeel van) de module en de opdracht. Op deze wijze beoordeelt zij op verschillende manieren of de student de vereiste competenties beheerst.

Voorbeelden van toetsvormen die de opleiding gebruikt zijn mondelinge toetsen, presentaties aan docenten en/of medestudenten en/of vertegenwoordigers van het werkveld, presentatie op dvd van een seminar of workshop, schriftelijke toetsen, verslagen, onderzoeksrapportages. Sommige modules bevatten meerdere toetsen. Zo moet de student bijvoorbeeld de onderdelen Project 1, 'Management en Ondernemerschap' en 'Communicatie & Intervisie' zowel met een mondelinge presentatie als met een paper afsluiten.

Studenten bouwen ook een onderzoeksdossier op: een verzameling van stukken voortkomend uit de onderzoeksopdrachten. Met ingang van 2011-2012 moeten zij daarover aan het einde van het eerste studiejaar een presentatie geven. Deze presentatie moet met een voldoende worden beoordeeld.

Bij de beoordeling van elke (mondelinge en schriftelijke) toets vult de docent een beoordelingsformulier in, waarop de beoordelingscriteria behorend bij de competentie(s) zijn benoemd. Bij de beoordeling van de projecten zijn altijd meerdere docenten betrokken. (Zie daarover onder paragraaf 'validiteit, betrouwbaarheid, inzichtelijkheid'.)

Gedurende de hele opleiding krijgen studenten feedback. Bij de projecten is er regelmatig sprake van tussentijdse huiswerkopdrachten, die de docent gevraagd en ongevraagd mondeling of schriftelijk becommentarieert. In de lessen vraagt de docent regelmatig studenten hun medestudenten feedback te geven. Op de beoordelingsformulieren is ruimte voor het geven van een toelichting. Het auditteam is van oordeel, dat de opleiding er op deze manier goed voor zorgt, dat de studenten regelmatig te horen krijgen aan welke (delen van) competenties ze nog moeten werken.

Het afstuderen

Om de studie af te ronden moet de student alle studieonderdelen met tenminste een voldoende hebben afgesloten. Als laatste en vierde project in de opleiding staat het afstudeeronderzoek geprogrammeerd. Dit staat in het teken van persoonlijke profilering. De student moet een concrete bijdrage leveren aan actuele of toekomstige ontwikkelingen in de kunsteducatie. Deze bijdrage moet relevant zijn voor collega's uit de kunsteducatieve beroepspraktijk.

Het onderzoek krijgt vorm in het ontwerp van een product – een leeromgeving, toekomstscenario, documentaire, cd-rom, artikel, website – en een onderzoeksrapportage. Alle competenties komen hierbij aan de orde. De afstudeerbegeleider en een tweede docent (tweede lezer) beoordelen de onderzoeksrapportage en het product.

De student presenteert zijn onderzoeksresultaten publiek in de vorm van een poster of 'pecha kucha' tijdens de jaarlijkse conferentie over onderzoek in cultuureducatie van Cultuur Netwerk Nederland of een vergelijkbaar podium. Deze presentatie maakt deel uit van het onderdeel 'Presentatie'.

Het afstuderen wordt afgesloten met een eindgesprek. Hierbij zijn aanwezig: de afstudeerbegeleider, de tweede lezer van het eindwerk (tevens voorzitter van het gesprek) en een externe deskundige uit het werkveld. De werkvelddeskundige heeft een adviserende rol.

De examencommissie

Er is een faculteitsbrede examencommissie voor de bacheloropleiding Kunst en Economie en de masteropleiding Kunsteducatie. Deze commissie is een jaar geleden gestart in een nieuwe samenstelling. In de examencommissie zit één docent vanuit de opleiding Kunsteducatie. De leden van de commissie hebben scholing gevolgd.

De examencommissie heeft een aantal taken gedelegeerd aan de toetscommissie van de faculteit Kunst en Economie.

Tijdens de audit is gesproken over de werkzaamheden die deze toetscommissie tot nu toe heeft verricht. De commissie heeft in de ongeveer vijf maanden sinds haar aantreden aan de hand van een checklist een aantal modules, toetsen en toetsmatrijzen gescreend. Op basis daarvan heeft de toetscommissie het MT adviezen gegeven over o.a. de uitwerking van competenties in leerdoelen/criteria. Deze criteria heeft de opleiding in nieuwe, aangescherpte beoordelingsformulieren verwerkt, waarin ook een weging tussen de criteria is gegeven en een cesuur voldoende-onvoldoende. Ook heeft de toetscommissie naar afstudeerwerkstukken van de afgelopen studie jaren gekeken.

De toetscommissie gaat tweemaal per jaar toetsen bekijken en wil zo in de komende 2-3 jaar alle toetsen een keer gezien hebben. Nieuwe toetsen gaan voortaan voorafgaand aan de afname langs de toetscommissie.

Met betrekking tot het gerealiseerde niveau gaat de examencommissie vanaf dit studiejaar (2011-2012) zelf ook het gerealiseerde niveau van de afstudeerwerken en de beoordeling daarvan 'scannen'. Over de uitkomsten daarvan zal zij het hoofd van de master Kunsteducatie rapporteren.

Validiteit, betrouwbaarheid en inzichtelijkheid

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding het laatste jaar hard heeft gewerkt en nog verder werkt aan het verbeteren en borgen van de kwaliteit van het toetsen en beoordelen. De opleiding meldde tijdens de audit, dat: 'na de beginjaren de tijd was aangebroken voor het optimaliseren van wat er al aanwezig was'.

De opleiding zorgt o.a. op de volgende wijze voor de validiteit, betrouwbaarheid en inzichtelijkheid van het toetsen en beoordelen:

- de opleiding heeft sinds het voorjaar van 2011 de beoordelingsformulieren gestandaardiseerd en uitgebreid. Op deze formulieren staan nu de leerdoelen en specifieke criteria vermeld;
- op basis van het intercollegiaal overleg met betrekking tot de beoordeling van afstudeerwerkstukken, hebben de docenten ook het beoordelingsformulier van het afstudeeronderzoek steeds verder verfijnd en de beoordelingscriteria aangescherpt. Op de nieuwe beoordelingsformulieren is een weging aangebracht voor de beoordeling van de rapportage en voor het product. De docenten kunnen op dit formulier per criterium feedback geven, wat de beoordeling transparant maakt;
- de opleiding gaat de werking van de nieuwe beoordelingsformulieren aan het einde van het studiejaar 2011-2012 evalueren en daar waar nodig bijstellen;
- de opleiding maakt vaak gebruik van meerdere beoordelaars. Bij presentaties zijn altijd meerdere beoordelaars betrokken. Elke beoordelaar vult daarbij een eigen beoordelingsformulier in. Bij de eindpresentatie van het Project in Opdracht zijn twee docenten en de opdrachtgever betrokken. Bij de beoordeling van de afstudeeropdracht zijn twee docenten betrokken en geeft een vertegenwoordiger vanuit het werkveld advies. Bij een aantal onderdelen worden ook medestudenten betrokken bij de beoordeling van de student;
- de docenten bespreken de beoordeling met elkaar. Op basis daarvan stellen zij toetsen die niet helder genoeg zijn jaarlijks bij;
- in september/oktober 2012 gaan de docenten een workshop toetsen en beoordelen volgen, met specifieke aandacht voor het formuleren van leerdoelen en beoordelingscriteria, keuze van toetsvorm en weging van criteria.

De studenten zijn over het algemeen tevreden over het toetsen en beoordelen. De criteria staan duidelijk in het moduulboek. Toen studenten over een bepaalde toets niet tevreden waren, hebben ze dat direct besproken met de opleiding en is het probleem opgelost. Het betrof hier de mondelinge kennistoets groepsdynamiek in het onderdeel Communicatie en Intervisie.

Het auditteam heeft ook zelf steekproefsgewijs naar toetsen en beoordelingen gekeken. Het auditteam is van oordeel, dat de eisen met betrekking tot de kennis en vaardigheden concreet, verifieerbaar, SMART zijn geformuleerd. De nieuwe beoordelingsformulieren zijn helder. In de beoordelingen kon het auditteam zich vinden.

Oordeel van het werkveld over het gerealiseerde niveau en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk functioneren

De alumni die het auditteam sprak meldden dat zij zich na afstuderen steviger voelden op de eigen werkplek. Ook zijn hun netwerken uitgebreid. Veel alumni kregen al gedurende hun opleiding uitbreiding van taken op het vlak van ontwikkeling van nieuwe programma's en samenwerking met culturele instellingen. Afgestudeerden die in centra voor de kunsten werkzaam waren, promoveerden vaak naar functies met meer verantwoordelijkheden. Vertegenwoordigers vanuit het binnenschools werkveld zagen dat afgestudeerden bijvoorbeeld een belangrijke rol gingen vervullen in het cultuurprofiel van een school en nieuwe ontwikkelingen in de school op gang brachten. Een andere afgestudeerde had zijn centrum voor de kunsten op het spoor gezet van de mogelijkheden van het gebruik van ICT. Deze alumnus is nu hoofd ICT bij de instelling en begeleidt inmiddels zelf een tweede jaars student bij een kunsteducatief gameproject (Project in Opdracht).

De opleiding is voornemens naast de contacten die zij al heeft over het gerealiseerde niveau met de Raad van Advies en met de betrokken externe deskundigen bij het afstuderen, met ingang van 2012-2013 ook systematisch uitspraken van externe partners te gaan verzamelen met betrekking tot de resultaten, het niveau en de relevantie van het Project in Opdracht en het eindniveau van het afstudeeronderzoek.

Eigen oordeel van het auditteam over het gerealiseerd niveau

Het auditteam heeft de afstudeerwerkstukken beoordeeld van alle zeventien tot nu toe afgestudeerde studenten aan de opleiding. Negen werkstukken had de opleiding beoordeeld met een 6, drie kregen een oordeel 7, vier een 8 en één werkstuk kreeg een 9.

Het auditteam heeft net als de opleiding geconstateerd dat het niveau van de werkstukken wisselend is. In de beoordeling van de werkstukken met een 7, 8 en 9 kon het auditteam zich merendeels vinden. Het afstudeerwerkstuk met een 9 was ook echt heel goed. Twee werkstukken met een 7 kregen van de auditoren een punt lager. Vier van de werkstukken met de beoordeling zes vonden de auditoren in eerste lezing echter twijfelachtig. Deze vier zijn daarom voor een tweede lezing aan een van de andere auditoren voorgelegd. De tweede lezers deelden de mening van de eerste lezers dat deze werkstukken gezien naar de momenteel geldende normen zwak waren.

Het auditteam is van oordeel, dat de studenten in de goede werkstukken vanuit het onderzoek een prima vertaalslag hebben gemaakt naar de eigen werksituatie. De onderzoeksonderwerpen waren zeer relevant. De studenten kwamen tot rechtstreekse antwoorden op de onderzoeksvragen en gaven bruikbare adviezen. Zo kwam een van de afstudeerders met een aansprekende handreiking voor docenten voortgezet onderwijs en museum-educatoren en leverde een andere student een opzet voor een inspiratiemiddag voor het theater waarvoor zij het onderzoek uitvoerde. Ook gaf een aantal studenten goede suggesties voor vervolgonderzoek.

In de als twijfelachtig beoordeelde werkstukken miste het auditteam veelal een heldere probleemstelling en een uitwerking daarvan in onderzoeksvragen en doelen. De werkstukken waren weinig samenhangend uitgewerkt. De beantwoording van de vragen was niet systematisch en deels verweven met de eigen mening van de schrijver. De conclusies leverden daarmee geen nieuwe bruikbare inzichten. Ook had het literatuuronderzoek tot meer gefundeerde eigen conclusies mogen leiden en meer focus en diepgang mogen hebben. Sommige studenten hadden vooral informatie en rapportages van internet gehaald en daarnaast weinig vakliteratuur geraadpleegd.

Na intern beraad heeft het auditteam besloten de vier twijfelachtige werkstukken het oordeel 'afgeronde zes' te geven. Dit met inachtneming van het feit dat de component 'onderzoek' nog niet sterk was aangezet bij deze lichte studenten, dat de opleiding inmiddels grote verbeterlagen heeft gemaakt en studenten nu beter worden voorbereid op het doen van onderzoek. Het auditteam heeft vertrouwen in de genomen maatregelen. Als deze studenten nu de opleiding zouden volgen, zouden zij een steviger onderzoeksbasis meekrijgen. Daarmee zou hun afstudeeronderzoek naar verwachting ook op een hoger niveau uit kunnen komen.

De (onderzoeks)docenten en lectoren die het auditteam hierover sprak, waren dezelfde mening toegedaan. Zij meldden dat deze afstudeerwerkstukken er op basis van de huidige criteria op onderdelen niet meer doorheen zouden komen. Studenten zouden het werk nu terugkrijgen om aan te vullen. Daarnaast zouden deze studenten vroeger zijn bijgestuurd. De intervisie van de afstudeerbegeleiders en de cursus die de afstudeerbegeleiders volgden, hebben ook geleid tot beter inzicht in de begeleidingsstappen die nodig zijn en de eisen waaraan het afstudeeronderzoek moet voldoen. (Zie daarover ook standaard 2.) De studenten mogen pas na 'groen licht' beginnen met het onderzoek. Tevens sturen de docenten nu veel meer in de literatuurkeuze van de studenten.

De docenten meldden nog dat zij in de eindbeoordeling van de reeds afgestudeerde studenten hadden laten meewegen, dat zij in de praktijk, zoals uit de werkstukken bleek, aantoonbaar functioneerden op masterniveau.

Weging en Oordeel: voldoende

Het auditteam is van oordeel, dat de opleiding op een valide, betrouwbare en inzichtelijke manier toetst en beoordeelt. De opleiding heeft het laatste jaar hard gewerkt en werkt nog steeds aan het borgen van de kwaliteit van het toetsen en beoordelen. Bij veel opdrachten maakt de opleiding gebruik van het zogenoemde 'meerogen' principe en zijn meerdere docenten betrokken bij de beoordeling. Tevens betreft de opleiding regelmatig medestudenten en vertegenwoordigers vanuit het werkveld bij de beoordeling. Door het regelmatig geven van feedback, zorgt de opleiding ervoor dat de studenten weten aan welke (delen van) competenties ze nog moeten werken.

De opleiding toetst en beoordeelt met verschillende soorten mondelinge en schriftelijke toetsen of de student de vereiste competenties beheerst. De toetscriteria die de opleiding daarbij hanteert zijn duidelijk beschreven in de moduliboeken en komen terug op het vernieuwde beoordelingsformulier. Het auditteam acht het hierbij ook van belang dat de studenten over het algemeen tevreden zijn over de toetsen.

Het auditteam is van oordeel, dat de afgestudeerden over het algemeen een voldoende tot goed masterniveau hebben bereikt. Vier van de zeventien afstudeerwerken beoordeelde het auditteam naar de maatstaven van toen uiteindelijk met een afgeronde zes, met inachtneming van het feit dat de opleiding inmiddels gericht bezig is met het verbeteren van de onderzoeksvaardigheden van de studenten. Daarover is het auditteam positief, want dat zal het niveau van de afstudeeronderzoeken ten goede komen. In het positieve oordeel weegt eveneens mee, dat deze afgestudeerden in de praktijk aantoonbaar functioneerden op masterniveau en het werkveld tevreden is over het gerealiseerde masterniveau van de afgestudeerden. Alumni meldden dat zij zich door de opleiding steviger voelen, uitbreiding van taken hebben gekregen en gepromoveerd zijn naar functies met meer verantwoordelijkheden.

Het auditteam komt dan ook tot een oordeel 'voldoende' voor het toetsen en beoordelen en het gerealiseerde niveau.

5. ALGEMENE CONCLUSIE

Het auditteam is van oordeel dat een aantal onderdelen van de opleiding goed op orde is, maar dat aan een aantal punten verder gewerkt moet worden. De basis van de opleiding is goed. De opleiding baseert zich op de landelijk vastgestelde competenties en heeft daaraan al sinds 2007 een eigen inkleuring gegeven die goed aansluit bij het omliggende werkveld. De competenties voldoen ook aan de internationale standaard voor het masterniveau.

Het programma dat de opleiding op basis hiervan heeft opgesteld, biedt de studenten de mogelijkheid de competenties te ontwikkelen. De ontwikkeling van onderzoeksvaardigheden, het verder inspelen in het programma op de huidige ontwikkelingen in cultureel Nederland en een systematischer overleg met het werkveld over hun behoeften, vragen zeker aandacht. De opleiding is daar voor wat betreft onderzoek doen al mee bezig.

Over de kwaliteit van de docenten en gastdocenten die het programma verzorgen, is het auditteam enthousiast. De studenten zijn ook tevreden tot zeer tevreden over de docenten. Het auditteam is van oordeel, dat de opleiding op een valide, betrouwbare en inzichtelijke manier toetst en beoordeelt. De opleiding werkt aantoonbaar aan de kwaliteit van toetsen en beoordelen. De afgestudeerden hebben over het algemeen een voldoende tot goed masterniveau bereikt, maar enkele afstudeerwerken vond het auditteam gezien in het licht van de huidige criteria voor onderzoek twijfelachtig. De verbetermaatregelen die de opleiding treft met betrekking tot de onderzoeksvaardigheden zullen het niveau van de afstudeeronderzoeken ten goede komen.

Omdat standaard 2 en 3 naar het oordeel van het auditteam nu voldoende zijn en de opleiding nog verbeterlagen kan en moet maken, komt het auditteam op dit moment tot een eindoordeel 'voldoende' voor de opleiding.

6. AANBEVELINGEN

- Het auditteam beveelt de docenten en de tutor aan de studenten sterker te sturen op het benoemen en volgen van de competenties waarin zij zich moeten ontwikkelen.
- Het auditteam acht het belangrijk, dat de opleiding een toekomstvisie formuleert op kunsteducatie en in beeld brengt welke implicaties die heeft voor het programma. Het auditteam beveelt de opleiding aan hierover op korte termijn met de andere masteropleidingen Kunsteducatie, het werkveld en de studenten (opnieuw) in gesprek te gaan.
- Het auditteam beveelt de opleiding aan nog meer dan nu het geval is aan het werkveld te vragen welke behoeften het heeft in het kader van kunsteducatie.
- Het auditteam beveelt de opleiding aan het gebruik van de actuele literatuur door de docenten in de modules en het gebruik van de literatuur die door gastdocenten en studenten wordt aangedragen op de literatuurlijst te expliciteren.
- Gezien de aandacht van de overheid voor de kwaliteit van de inhoud van cultuuronderwijs zou kunstpedagogiek in de opleiding meer accent mogen krijgen.

BIJLAGE I Scoretabel

Scoretabel paneloordelen hbo-masteropleiding Kunsteducatie Hogeschool voor de Kunsten Utrecht deeltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1: De beoogde eindkwalificaties	G
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	V
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	V
Algemene conclusie	V

BIJLAGE II Opleidings specifieke eindkwalificaties

1 Creërend vermogen de HBO-Master Kunsteducatie creëert authentieke kunstzinnige producten die voortkomen uit een eigen artistieke visie en bijdragen aan de vervulling van een persoonlijk ambitie als professional binnen het kunsteducatieve domein
de HBO-Master Kunsteducatie
a) positioneert zijn kunstenaarschap en zijn kunsteducatieve professie ten opzichte van elkaar in een interactief en dynamisch verband
b) transformeert onderzoekend, experimenterend en beschouwend intuïties, indrukken en emoties tot kunstzinnige producten
c) beschouwt een bredere (kunst)context op relevantie voor het eigen artistieke handelen en staat open voor invloeden vanuit andere kunst disciplines
d) toont de ambitie, kennis, inzicht en vaardigheden om het eigen artistieke werk een voor de kunsteducatie relevante plaats te geven binnen de beroepspraktijk van het kunstvak
e) relateert het eigen leerproces met betrekking tot de ontwikkeling van de eigen artistieke visie en van het eigen artistieke handelen aan leerprocessen in de kunsteducatie

Verbijzondering in HKU Master competentie Creërend vermogen:

De HKU HBO Master profileert zich met een 'artistiek leiderschap' dat gekenmerkt wordt door een persoonlijke integratie van zijn artistieke, pedagogische en organisatorische bekwaamheden en levert van daaruit, in visie en handelen, en vanuit een maatschappij kritische houding, nieuwe kunstproducten en artistieke toepassingen op het terrein van kunsteducatie. Hij toont daarbij een verdiepte kennis van en ervaring met interdisciplinaire maakprocessen, en van kunsteducatie in relatie tot actuele en toekomstige ontwikkelingen in de samenleving (interculturaliteit, duurzaamheid en nieuwe geletterdheid).

2 Onderzoekend vermogen de HBO-Master Kunsteducatie ontwikkelt nieuwe vakinhoudelijke kennis, inzichten en vaardigheden gebaseerd op toegepast onderzoek binnen een voor de kunsteducatie relevant domein
de HBO-Master Kunsteducatie
a) heeft een kritische en onderzoekende grondhouding en toont vaardigheden om complexe problemen te analyseren en doorgronden
b) herkent en formuleert onderzoeks- en ontwikkelingsvragen vanuit de eigen kunsteducatieve praktijk
c) betreft vakinhoudelijke en maatschappelijke ontwikkelingen bij de motivatie en onderbouwing van onderzoeks- en ontwikkelingsvragen
d) verzamelt en analyseert op systematisch wijze gegevens en toetst de conclusies aan die van anderen
e) initieert, ontwerpt en organiseert toegepast onderzoek

Verbijzondering in HKU Master competentie Onderzoekend vermogen:

De HKU HBO Master levert vanuit een eigen fascinatie als kunstenaar en op grond van verdiepte kennis van historische en actuele ontwikkelingen in de kunsteducatie, cultuurgeschiedenis, onderwijskunde, kunsttheorie en management, alsook van kennis en ervaring met onderzoeksmethodieken ten behoeve van praktisch gestuurd kwalitatief onderzoek, zelfstandig nieuwe bijdragen aan complexe vraagstukken op het terrein van kunsteducatie, en weet de resultaten van zijn onderzoek met een cultureel ondernemende attitude in de beroepspraktijk een relevante plaats te geven.

3 (kunst)Pedagogisch en didactisch vermogen de HBO-Master Kunsteducatie initieert, ontwerpt, verzorgt en evalueert kunsteducatieve activiteiten vanuit een eigen (kunst)pedagogische en didactische visie
--

de HBO-Master Kunsteducatie

- a) handelt vanuit een persoonlijke visie op rol en functioneren van kunst, cultuur en kunsteducatie in een brede maatschappelijke context
- b) is betrokken bij de ontwikkeling van zijn vak en heeft de ambitie daar aan bij te dragen
- c) werkt vanuit grondig inzicht in de relaties tussen onderwijs, vorming en opvoeding binnen een brede sociaal-culturele context
- d) hanteert bij zijn kunsteducatieve activiteiten kennis en inzicht in de samenhang tussen de verschillende kunstdisciplines en tussen de verschillende manieren waarop deze beschouwd worden
- e) hanteert bij zijn kunsteducatieve activiteiten kennis van kunst- en cultuurgeschiedenis, kunsttheorieën en relevante wetenschappelijke inzichten
- f) beschouwt nieuwe didactische en onderwijskundige kennis, inzichten en vaardigheden op relevantie voor de kunsteducatie en integreert deze in zijn of haar beroepspraktijk
- g) beschouwt nieuwe didactische en onderwijskundige kennis, inzichten en vaardigheden binnen de kunsteducatie op relevantie voor vakoverstijgende toepassingen en biedt deze aan ter implementatie

Verbijzondering in HKU Master competentie (Kunst)pedagogisch en didactisch vermogen:

De HKU HBO Master ontwikkelt innovatieve kunst educatieve producten en activiteiten, en ontwerpt en hanteert nieuwe kunst educatieve methodes en modellen, hierbij gebruik makend van verdiepte kennis en inzicht over interdisciplinaire maakprocessen, en over nieuwe ontwikkelingen in onderwijs, kunst en samenleving en de relaties hiertussen in een historisch perspectief.

4 Operationaliserend vermogen

de HBO-Master Kunsteducatie ontwikkelt in zijn beroepspraktijk een inspirerende en functionele werk- en leeromgeving, evalueert de werkzaamheid daarvan en draagt zorg voor borging daarvan

de HBO-Master Kunsteducatie

- a) ontwikkelt een vakoverstijgende visie op de voorwaarden voor een krachtige en relevante leeromgeving en kan deze (leidinggevend en sturend) verwezenlijken
- b) plant leeractiviteiten in goed overleg met collega's, leerlingen, cursisten, deelnemers, beschouwt de uitkomsten op inhoudelijk belang, en implementeert de resultaten
- c) vertaalt resultaten van (toegepast) onderzoek naar praktische en innovatieve toepassingen ten behoeve van de eigen kunsteducatieve praktijk
- d) geeft een prominente status aan de vernieuwing van kennis, inzicht en vaardigheden in de eigen beroepspraktijk zowel ten behoeve van de eigen professionele ontwikkeling als ten behoeve van (het belang van) de leerlingen, cursisten en deelnemers
- e) gebruikt een breed scala aan informatiebronnen en stelt deze ter beschikking van leerlingen/cursisten en collega's en begeleidt hen bij het gebruik ervan

Verbijzondering in HKU Master competentie Operationaliserend vermogen:

De HKU HBO Master creëert, implementeert en dissimineert in dynamische afstemming met opdrachtgevers in de beroepspraktijk, innovatieve kunsteducatieve programma's en leeromgevingen die getuigen van een eigen signatuur en die bijdragen aan de vernieuwing van kennis en ervaring op het terrein van kunsteducatie met uitstraling naar het vakgebied.

5 Vermogen tot kritische reflectie

de HBO-Master Kunsteducatie werkt vanuit een gefundeerd oordeel over de maatschappelijke positie en het functioneren van de kunsten en de kunsteducatie

de HBO-Master Kunsteducatie

- a) reflecteert op (ethische en normatieve) vraagstukken en maatschappelijke verantwoordelijkheden met betrekking tot de toepassing van kennis, inzichten en vaardigheden in het artistieke en (kunst)educatieve beroepenveld
- b) toont over brede kennis te beschikken van de kernconcepten, structuren en werkwijzen van zijn of haar kunstdiscipline en de (kunst)historische en sociaal-maatschappelijke bedding daarvan en kan dit relateren aan de andere kunsten
- c) houdt zich kritisch en betrokken op de hoogte van recente (internationale)

- ontwikkelingen en onderzoek binnen het artistieke, (kunst)pedagogische en didactische vakgebied en kan deze integreren in de beroepspraktijk
- d) toont een kritische houding ten aanzien van geboekte resultaten en gebruikte oplossingsmethoden

Verbijzondering in HKU Master competentie Kritische reflectie

De HKU HBO Master is in staat om met een kritische houding een verbindende rol te spelen in het beroepsveld door actief relaties te leggen tussen traditie en vernieuwing, en tussen diverse organisaties en instellingen in de kunsten, het onderwijs en daarbuiten. Hierbij toont hij kennis en inzicht in het landschap van de kunsteducatie in de nationale en internationale context, en bewustzijn over toekomst en thema's die de samenleving raken.

6 Innovatief vermogen

de HBO-Master Kunsteducatie kan de eigen professionaliteit steeds verder ontwikkelen en verdiepen

de HBO-Master Kunsteducatie

- a) werkt vanuit een expliciete visie op de wenselijke ontwikkeling van de eigen professionaliteit
- b) beoordeelt de wisselwerking tussen de eigen visie en het professioneel handelen op werkzaamheid
- c) toont de ambitie de eigen visie en het professioneel handelen steeds verder te ontwikkelen en te verdiepen
- d) zoekt aansluiting bij de jongste ontwikkelingen binnen het vak, het beroepenveld en de onderliggende disciplines
- e) toont leervaardigheden die hem in staat stellen een vervolgstudie aan te gaan met een zelfsturend en autonoom karakter

Verbijzondering in HKU Master Competentie Innovatief vermogen

De HKU HBO Master is in staat om zijn visie en handelen in kwaliteit te verdiepen aan de hand van zijn professionele ambitie enerzijds en life long learning mogelijkheden anderzijds gevoed door een zich continu ontwikkelend zelfreflectief en zelfsturend vermogen.

7 Communicatief vermogen

de HBO-Master Kunsteducatie kan artistieke, zakelijke, pedagogische en didactische visies in onderling verband hanteren, presenteren en toelichten

de HBO-Master Kunsteducatie

- a) maakt de eigen visie, kennis, inzichten en vaardigheden middels daartoe geëigende communicatievormen beschikbaar voor de (inter)nationale beroepsgroep
- b) initieert en voert publieke discussie rondom de uitkomsten van het werk
- c) toont in staat te zijn te overleggen en te onderhandelen over organisatorische, financieel-economische en inhoudelijke aspecten van de beroepspraktijk en kan daarbij een vakgroep, school, organisatie of instelling representeren
- d) voert overleg met collega's, doet dat effectief op verschillende niveaus en kan wanneer nodig leiding geven aan dat overleg

Verbijzondering in HKU Master competentie Communicatief vermogen

De HKU HBO Master is in staat om mondeling en schriftelijk in verschillende beroeps- en teamrollen en met verschillende belangen, in verschillende fases van een creatief, pedagogisch of onderzoeksproces, in diverse contexten, inspirerend, effectief en toegankelijk te communiceren, daarbij gebruikmakend van passende communicatiestrategieën en communicatie vormen.

8 Vermogen tot samenwerken

de HBO-Master Kunsteducatie is in staat een zelfstandige bijdrage te leveren aan een gezamenlijk product of proces en stimuleert binnen de samenwerking de succesvolle realisatie daarvan

de HBO-Master Kunsteducatie

- a) werkt vanuit inzicht in de relaties tussen kunsteducatieve en andere vakken binnen een school of organisatie bij de ontwikkeling, implementatie en consolidatie van een gezamenlijke beroepspraktijk
- b) initieert, ontwerpt en organiseert samen met vertegenwoordigers uit de eigen beroepspraktijk, betrokken instellingen en instituten (onderzoeks-)projecten ter kwaliteitsverbetering van de kunsteducatie en/of de instelling
- c) toont dat hij of zij in staat is in afstemming met anderen (kunst)pedagogische doelen te formuleren en kan er leidinggevend en sturend zorg voor dragen dat deze binnen een team gerealiseerd worden

Verbijzondering in HKU Master competentie vermogen tot Samenwerken

De HKU HBO Master is in staat vanuit een eigen signatuur flexibel, effectief en productief samen te werken in verschillende beroeps- en teamrollen met verschillende belangen, in verschillende fases van een creatief, pedagogisch of onderzoeksproces en in diverse contexten.

9 Omgevingsgerichtheid

de HBO-Master Kunsteducatie plaatst de eigen beroepspraktijk in een brede maatschappelijke context

de HBO-Master Kunsteducatie

- a) toont een (vakoverstijgende) vraaggerichte houding
- b) draagt met betrokkenheid bij aan de maatschappelijke discussie over de waarde van de kunsteducatie
- c) is in staat kennis en inzichten vanuit verschillende disciplines te integreren en problemen vanuit diverse invalshoeken te benaderen
- d) staat open voor nieuwe invalshoeken, stimuleert en genereert nieuwe inzichten bij anderen en daagt hen uit bijdragen te leveren

Verbijzondering in HKU Master competentie Omgevingsgerichtheid

De HKU HBO Master is in staat zelfstandig in de beroepspraktijk een positie in te nemen mede op grond van specialistische kennis en inzicht in de maatschappelijke ontwikkelingen in de kunsteducatie en de daarbij behorende actuele discours.

BIJLAGE III Schematisch overzicht opleidingsprogramma

Jaar 1				Jaar 2			
Semester 1	EC	Semester 2	EC	Semester 1	EC	Semester 2	EC
Interdisciplinaire processen		Kunsteducatie en Engagement		Werken in opdracht		Persoonlijke profilering	
Project: Management interdisciplinaire maakprocessen	6	Project: Nieuwe Geletterdheid, Duurzaamheid, Culturele Diversiteit	6	Project: Project in opdracht met presentatie	10	Afstudeerproject	11
Kick-off	2						
Onderzoeks-vaardigheden	2	Onderzoeks-vaardigheden	2	Onderzoeks-vaardigheden	2		
Management & Ondernemerschap	2	Management & Ondernemerschap	2				
Artistiek Laboratorium	2			Actualiteiten Laboratorium	3		
Communicatie & Intervisie	1	Communicatie & Intervisie	1	Communicatie & Intervisie	1	Communicatie & Intervisie	1
		Studiereis	3				
		Presentatie	1			Presentatie	2

BIJLAGE IV Locatiebezoek, werkwijze en beslisregels

Programma visitatie MaEd - 13 april 2012

tijd	plaats	programma	Aanwezig auditteam	aanwezig HKU
8.30 – 09.00	Lange Vie	- welkom - overleg audit panel	Hans Stoltenborg Thuur Caris Jan van Gemert Dirk Monsma Anneke Buikema Rianne Versluis	Thera Jonker Christa de Jong
09.00 – 09.45	Lange Vie	Opleidingsmanagement: <u>Gespreksonderwerpen:</u> eigenheid opleiding – ambities - hbo-niveau - relatie beroepenveld – internationalisering - onderzoeksdimensie -		Thera Jonker en Linda Scheeres
09.45 – 10.45	Lange Vie	Docenten <u>Gespreksonderwerpen:</u> realisatie samenhangende onderwijsleeromgeving - inhoud en vormgeving programma – eigen inkleuring programma - keuze werkvormen – onderzoekslijn – stage - internationale component - beoordelen en toetsen - borging niveau - aansluiting instromers – relatie docenten beroepenveld – eigen deskundigheid docenten - opleidingsspecifieke voorzieningen <i>(met focus op de aandachtspunten vanuit de documentenanalyse. In het gesprek gaat het ook om wie de docent zelf is, hoe hij het programma uitvoert, welke contacten hij heeft met het (internationale) werkveld en vakgenoten)</i>		Docenten: Til Groenendijk Evert Hoogendoorn Guus Koemans Dorian Maarse Daniela Moosmann Paul de Vries
10.45 – 11.30	Lange Vie	Open spreekuur bestuderen aanvullende informatie		
11.30 – 12.00	Lange Vie	lunch		
12.00 – 12.15		wandeling van Lange Vie naar Jansk of UC		Christa de Jong
12.15 – 12.45	Jansk of UC	lesbezoek bij jaar 1, Project 2 / Duurzaamheid/Diversiteit/Nieuwe geletterdheid; beeld van faciliteiten.		Nelly van der Geest, Evert Hoogendoorn
12.45 – 13.00	Lange Vie	wandeling van Jansk of UC naar Lange Vie		
13.00 – 13.45	Lange Vie	Lectoren en onderzoeksdocenten <u>Gespreksonderwerpen:</u> onderzoek doen – lectoraat en kenniskring- relatie lectoraat en onderwijs		Nirav Christophe, Karin Hoogeveen (lectoren), Nelly van der Geest en Arja Veerman
13.45 – 14.45	Lange Vie	Studenten <u>Gespreksonderwerpen:</u> kwaliteit en relevantie programma - studeerbaarheid - aansluiting - toetsen en beoordelen - kwaliteit docenten - opleidingsspecifieke voorzieningen – eigen producten		Anne Boer Han Savelkoel Evita de Roode Susanne Thissen Monique Wilke
14.45 – 15.00	Lange Vie	Overleg panel		Christa de Jong
15.00 – 15.45	Lange Vie	Examencommissie en toetscommissie <u>Gespreksonderwerpen:</u> Bevoegdheden en taken examencommissie en toetscommissie - rol in de interne kwaliteitszorg toetsing - – resultaten - <i>(met focus op de aandachtspunten vanuit de documentenanalyse)</i>		Paul van Amerom, Carolien Hermans, Petra Conrad, Hans van Dulken, Sijn van Santvoort

tijd	plaats	programma	Aanwezig auditteam	aanwezig HKU
15.45 – 16.00	Lange Vie	overleg panel + bepaling pending issues		
16.00 – 16.45	Lange Vie	Werkveld en alumni <u>Gespreksonderwerpen:</u> contacten met opleiding/werkveld over onder andere: actuele ontwikkelingen en doorvertaling naar programma – andere wensen vanuit het werkveld – eigen inkleuring opleiding – stage en begeleiding – onderzoekscomponent – niveau – tevredenheid alumni over o.a. kwaliteit en relevantie van de opleiding (programma, docenten) – functioneren in de praktijk of vervolgopleiding		Alumni: Ruth de Slob, Martijn Hermsen, Jan Pankow. Werkgevers: Arie Keyzer (Scholen in de Kunst, Amersfoort), Wim Hilberdink (Thorbecke SG, Zwolle), Yvonne Lub (Podium voor Architectuur).
16:45 – 17:15	Lange Vie	Pending issues		Alle betrokkenen beschikbaar
17.15 – 17.45	Lange Vie	Overleg panel		
17.45 – 18.15	Lange Vie	feedback		Alle betrokkenen zijn welkom

Werkwijze m.b.t. keuze gesprekspartners

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditteam met in achtname van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Een open spreekuur maakte deel uit van het programma. Het auditteam heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding het open spreekuur tijdig en op correcte wijze onder de aandacht heeft gebracht van studenten en medewerkers.

Tijdens het locatiebezoek heeft het auditteam at random een tweetal werkcolleges bezocht en met de daar aanwezige studenten gesproken.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een onderwerp 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' of 'excellent' scores. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs, 22 november 2011'.

Beperkte opleidingsbeoordeling

- Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval 'onvoldoende' indien standaard 1 of 3 als 'onvoldoende' beoordeeld wordt. Een onvoldoende bij standaard 1 kan niet leiden tot het toekennen van een herstelperiode door de NVAO.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'goed' zijn indien tenminste twee standaarden als 'goed' worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 3.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'excellent' zijn indien tenminste twee standaarden als 'excellent' worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 3.

BIJLAGE V Lijst geraadpleegde documenten

Lijst geraadpleegde documenten, conform richtlijn van de NVAO

- Kritische reflectie opleiding
- Organigram opleiding.
- Domeinspecifiek referentiekader, landelijke competenties, opleidingscompetenties
- Nieuwe landelijke competenties (per 2012).
- Programmaboek met inhoudsbeschrijving van de programmaonderdelen, met vermelding van eindkwalificaties, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur (verplicht / aanbevolen), betrokken docent(en) en studiepunten.
- Notitie 'Ontwerponderzoek'.
- Notitie 'HKU Master Kunsteducatie internationaal'
- Onderwijs- en examenregeling – OER.
- Overzicht van het ingezette personeel: naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid en cv's.
- Overzichtslijst van *alle* afstudeerwerkstukken van de eerste cohorten.
- Overzicht van de contacten met het werkveld
- Rapportage alumni
- Samenvatting en analyse recente evaluatieresultaten en relevante managementinformatie.
- Verslagen overleg in relevante commissies / organen.
- Documentatie over student- en docenttevredenheid.
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (presentaties, verslagen, assessments, e.d.) en beoordelingen.
- Handboeken en overig studiemateriaal.

Het auditteam heeft de afstudeerwerkstukken beoordeeld van alle zeventien tot nu toe afgestudeerde studenten aan de opleiding. Overzicht van de afstudeerwerken op studentnummer:

- 2096130
- 2096131
- 1850210
- 2096150
- 2096165
- 2096157
- 2096133
- 2096168
- 2096144
- 2082104
- 2082552
- 2082418
- 2070769
- 2082419
- 2070597
- 2071002
- 2071004

BIJLAGE VI Overzicht auditteam

Samenstelling, korte functiebeschrijvingen (cv's) en onafhankelijkheidsverklaringen van voorzitter, leden en secretaris.

Samenstelling en expertise van het auditteam laten zich als volgt weergeven:

Panelleden	Expertise - audit - kwaliteitszorg	Expertise - onderwijs	Expertise - werkveld	Expertise - vakinhoud	Expertise - internationaal	Expertise - student- zaken
voorzitter Drs. G.J. Stoltenborg	x					
werkveld- / vakdeskundige Drs. A.H. Caris		x	x	x	x	
werkvelddeskundige J.G.H. van Gemert	x		x	x		
Werkvelddeskundige Drs. D. Monsma			x	x	x	
A. Van Lier-Buikema		x				x
G.V. Versluis						

Op 20 maart 2012 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het panel hb0-masteropleiding Kunsteducatie, nr#000315- Hogeschool voor de Kunsten Utrecht.

Korte functiebeschrijvingen panelleden

1	De heer Stoltenborg is senior adviseur bij Hobéon en treedt regelmatig op als voorzitter van auditteams bij accreditatietrajecten in het hoger onderwijs waaronder het kunstvakonderwijs en bij de certificering van Centra voor de Kunsten.
2	De heer Caris is hogeschooldocent aan de Academie voor Popcultuur van Hanzehogeschool. Daarnaast is hij programmacoördinator van Fablab Groningen en Pavlov Mediaproducties. Caris zit in een promotietraject aan de Rijksuniversiteit Groningen over het onderwerp: 'The artist as an agent of change and innovation in urban settings'.
3	De heer Van Gemert is docent theater aan het Koning Willem I College in Den Bosch, ontwikkelaar bij het Steunpunt Cultuurprofiel scholen, begeleider van (netwerken van) cultuurprofiel scholen en lid van de Verkenningcommissie Kunstvakken in de 2 ^e fase van havo en vwo. Hij is tevens lid van de redactie van Kunstzone, tijdschrift voor kunst en cultuur in het onderwijs.
4	De heer Monsma was tot 2008 directeur van de Stichting Kunstzinnige Vorming Rotterdam (SKVR) en houdt zich op dit moment bezig met onderzoek naar de kwaliteit van cultuureducatie in Nederland. Hij is voorzitter van de Raad voor Cultuur van de commissie amateurkunst en cultuurparticipatie en lid van de bijzondere adviescommissie Raad voor Cultuur & Onderwijsraad voor staatsecretaris Zijlstra met betrekking tot cultuureducatie
5	Mevrouw van Lier- Buikema is als docent en coördinator creatief agogische vakken verbonden aan de Academie Sociale Studies van Hanzehogeschool en studeert aan de master Kunsteducatie van Hanzehogeschool/NHL.

Secretaris/Coördinator

G.C. Versluis	Gecertificeerd d.d. november 201
---------------	----------------------------------

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Drs. G.J. Stoltenborg
p/a Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

is als secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Master Kunsteducatie

aangevraagd door de instelling:

Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Den Haag

Datum: 23 februari 2012

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

De heer drs. A.H. Caris
Grote Rozenstraat 76 A
9712 TJ GRONINGEN

is als deskundige gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Master Kunsteducatie

aangevraagd door de instelling:

Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats:

Groningen

Datum:

06-02-2012

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

drs. J.G.H van Gemert
Breukelsestraat 81
5281 HC BOXTEL

is als deskundige gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Master Kunsteducatie

aangevraagd door de instelling:

Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats:

Boxtel

Datum:

10-2-2012

Handtekening:

[Handwritten signature]

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

HX
De heer drs. D. Monsma
Mathenesserlaan 322-b
3021 HK Rotterdam

is als deskundige gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Master Kunsteducatie

aangevraagd door de instelling:

Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Rotterdam

Datum: 11-02-2012

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

A. van Lier-Buikema
Buitensingel 10
9883 SH OLDEHOVE

is als student auditor gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Master Kunsteducatie

aangevraagd door de instelling:

Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: *Oldelove*

Datum: *04-02-2012*

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

G.C. Versluis
p/a Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

is als secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Master Kunsteducatie

aangevraagd door de instelling:

Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats:

Den Haag

Datum:

23-2-2012

Handtekening:

